ი. სტალინი

ლენინიზმის საკითხები

მეთორმეტე გამოცემა

პროლეტარებო ყველა ქვეყნისა, შეერთდით!

სსაკ. კ. ა. (გ) ც. კ-თან არსებული მარქს-ენგელს-ლენინის
ინსტიტუტის საქართველოს ფილიალი

თბილისი

ი. სტალინი

ლენინიზმის საკითხები

თარგმანი
მეთერთმეტე რუსული გამოცემიდან

სახელმწიფო გამომცემლობა
პოლიტიკური ლიტერატურის სექტორი
1 9 5 1

პირველი ხუთწლედის შედეგები

მოხსენება საკავშირო კ. პ. (ბ) ცენტრალური კომიტეტისა და ცენტრალური საკონტროლო კომისიის გაერთიანებულ პლენუმზე 1933 წ. 7 იანვარს

I

ხუთწლედის საერთაშორისო მნიშვნელობა

ამხანაგებო! როცა ხუთწლიანი გეგმა გაჩნდა, ძნელად თუ იფიქრებდნენ ადამიანები, რომ ხუთწლედს უდიდესი საერთაშორისო მნიშვნელობა ექნებოდა. პირიქით, ბევრი ფიქრობდა, რომ ხუთწლედი არის საბჭოთა კავშირის კერძო საქმე, საქმე მნიშვნელოვანი და სერიოზული, მაგრამ მაინც საბჭოთა კავშირის კერძო, ნაციონალური საქმე.

მაგრამ ისტორიამ ცხადყო, რომ ხუთწლედის საერთაშორისო მნიშვნელობა განუზომელია. ისტორიამ ცხადყო, რომ ხუთწლედი წარმოადგენს არა საბჭოთა კავშირის კერძო საქმეს, არამედ მთელი საერთაშორისო პროლეტარიატის საქმეს.

ჯერ კიდევ დიდი ხნით ადრე ხუთწლიანი გეგმის გაჩენამდე, იმ პერიოდში, როცა ჩვენ ვამთავრებდით ბრძოლას ინტერვენტებთან და გადავდიოდით სამეურნეო მშენებლობის რელსებზე, — ჯერ კიდევ ამ პერიოდში ლენინი ამბობდა, რომ ჩვენს სამეურნეო მშენებლობას ღრმა საერთაშორისო მნიშვნელობა აქვს, რომ საბჭოთა ხელისუფლების მიერ სამეურნეო მშენებლობის გზაზე წინ გადადგმული თვითეული ნაბიჯი ღრმა გამოხმაურებას პოულობს კაპიტალისტური ქვეყნების სულ სხვადასხვა ფენებში და ორ ბანაკად ყოფს ადამიანებს — პროლეტარული რევოლუციის მომხრეთა ბანაკად და მის მოწინააღმდეგეთა ბანაკად.

ლენინი მაშინ ამბობდა:

«ამჟამად მთავარ ზეგავლენას საერთაშორისო რევოლუციაზე ჩვენი სამეურნეო პოლიტიკით ვახდენთ. რუსეთის საბჭოთა რესპუბლიკას შემოსცქერის ყველა, მსოფლიოს ყველა ქვეყნის ყველა მშრომელი, სრულიად უკლებლივ და სრულიად ჯაუზვიადებლად. ეს მიღწეულია... ამ ასპარეზზე ბრძოლა მსოფლიო მასშტაბით

წარმოებს. გადავწყვეტთ ამ ამოცანას — და მაშინ უეჭველად და საბოლოოდ გავიმარჯვებთ საერთაშორისო მასშტაბით. ამიტომ სამეურნეო მშენებლობის საკითხებს ჩვენთვის სრულიად განსაკუთრებული მნიშვნელობა ენიჭება. ამ ფრონტზე ჩვენ გამარჯვება უნდა მოვიპოვოთ ნელი, თანდათანობითი, — ჩქარით არ შეიძლება, — მაგრამ განუხრელი აღმავლობითა და წინსვლით» (იხ. ტ. XXVI, გვ. 410 — 411).

ეს ნათქვამი იყო იმ პერიოდში, როცა ჩვენ ვამთავრებდით ომს ინტერვენტებთან, როცა კაპიტალიზმთან სამხედრო ბრძოლიდან გადავდიოდით სამეურნეო ფრონტზე ბრძოლისაკენ, სამეურნეო მშენებლობის პერიოდისაკენ.

მას შემდეგ მრავალმა წელმა განვლო, და საბჭოთა ხელისუფლების თვითეული ნაბიჯი სამეურნეო მშენებლობის დარგში, თვითეული წელი, თვითეული კვარტალი ბრწყინვალედ ადასტურებდნენ ამხ. ლენინის ამ სიტყვების სისწორეს.

მაგრამ ლენინის სიტყვების სისწორის ყველაზე ბრწყინვალე დადასტურება მოგვცა ჩვენი მშენებლობის ხუთწლიანმა გეგმამ, ამ გეგმის წარმოშობამ, მისმა განვითარებამ, მისმა განხორციელებამ. მართლაც, მგონი, არც ერთ ნაბიჯს ჩვენი ქვეყნის სამეურნეო მშენებლობის გზაზე არ გამოუწვევია ისეთი გამოხმაურება ევროპის, ამერიკის, აზიის კაპიტალისტური ქვეყნების სულ სხვადასხვა ფენებში, როგორიც გამოიწვია ხუთწლიანი გეგმის, მისი განვითარების, მისი განხორციელების საკითხმა.

პირველ ხანებში ხუთწლიან გეგმას დაცინვით შეხვდნენ ბურჟუაზია და მისი პრესა. «ფანტაზია», «ბოდვა», «უტოპია», — ასე მონათლეს მაშინ მათ ჩვენი ხუთწლიანი გეგმა. შემდეგ, როცა აშკარავდებოდა, რომ ხუთწლიანი გეგმის განხორციელება რეალურ შედეგებს იძლევა, — მათ ატეხეს განგაში, ამტკიცებდნენ რა, რომ ხუთწლიანი გეგმა ემუქრება კაპიტალისტური ქვეყნების არსებობას, რომ მისი განხორციელება გამოიწვევს ევროპის ბაზრების ავსებას საქონლით, დემპინგის გაძლიერებას და უმუშევრობის გაღრმავებას. შემდეგ, როცა საბჭოთა ხელისუფლების წინააღმდეგ გამოყენებულმა ამ ომიმაც ვერ გამოიღო მოსალოდნელი შედეგები, — დაიწყო სხვადასხვაგვარი ფირმების, ბეჭდვითი სიტყვის ორგანოების, სხვადასხვა ჟურის საზოგადოებათა და სხვ. ყოველგვარი წარმომადგენლების მოგზაურობათა სერია სსრ კავშირში იმ მიზნით, რომ საკუთარი თვალით დაენახათ, — თუ რა ხდება ნამდვილად სსრ კავშირში. მე აქ არ ვლაპარაკობ მუშათა დელეგაციებზე, რომელნიც ხუთწლიანი გეგმის გაჩენისთანავე აღტაცებას გამოთქვამდნენ საბჭოთა ხელისუფლების თაოსნობისა და წარმატებათა გამო და გა-

მოხატავდნენ მზადყოფნას მხარი დაეჭირათ სსრ კავშირის მუშათა კლასისათვის.

სწორედ ამ დროიდან დაიწყო ეგრეთწოდებული საზოგადოებრივი აზრის, ბურჟუაზიული პრესის, სხვადასხვაგვარ ბურჟუაზიულ საზოგადოებათა და სხვ. განხეთქილება. ერთნი ამტკიცებდნენ — ხუთწლიანმა გეგმამ სრული კრახი განიცადა და ბოლშევიკები დაღუპვის პირას დგანანო. სხვები, პირიქით, ირწმუნებოდნენ — თუმცა ბოლშევიკები საძაგელი ადამიანები არიან, მაგრამ მაინც მათი ხუთწლიანი გეგმით საქმე კეთდება და ისინი, ალბათ, მიაღწევენ თავიანთ მიზანსო.

შეიძლება ზედმეტი არ იქნება, თუ მოვიყვან ბურჟუაზიული პრესის სხვადასხვა ორგანოთა აზრს.

ავიღოთ, მაგალითად, ამერიკული გაზეთი «ნიუ-იორკ ტაიმსი». 1932 წლის ნოემბრის დამლევს ეს გაზეთი წერს:

«ხუთწლიანი სამრეწველო გეგმა, რომელმაც მიზნად დაისახა ბრძოლის გამოცხადება პროპორციის გრძნობისათვის და რომელიც თავისი მიზნისაკენ მიისწრაფის «დამოუკიდებლად ხარჯებისა», როგორც ხშირად სიამაყით თავს იწონებდა მოსკოვი, — ნამდვილად არ წარმოადგენს გეგმას. ეს სპეკულაციაა».

გამოდის, რომ ხუთწლედი გეგმაც კი არ არის, არამედ ცარიელი სპეკულაციაა. აი კიდევ ინგლისური ბურჟუაზიული გაზეთის «დეილი ტელეგრაფის» აზრი, რომელიც გამოთქმულია 1932 წლის ნოემბრის დამლევს:

«თუ გეგმას განვიხილავთ, როგორც გამოცდას «დაგეგმილი ეკონომიკისათვის», მაშინ უნდა ვთქვათ, რომ მან სრული კრახი განიცადა».

«ნიუ-იორკ ტაიმსის» აზრი, 1932 წლის ნოემბერს:

«კოლექტივიზაცია სამარცხვინოდ ჩაიშალა. მან შიმშილის პირას მიიყვანა რუსეთი».

პოლონეთის ბურჟუაზიული გაზეთის «გაზეტა პოლსკას» აზრი, გამოთქმული 1932 წლის ზაფხულში:

«მდგომარეობა, თითქოს, გვიჩვენებს, რომ საბჭოების მთავრობა სოფლის კოლექტივიზაციის პოლიტიკით ჩიხში მოექცა».

ინგლისის ბურჟუაზიული გაზეთის «ფინანშიელ ტაიმსის» აზრი, გამოთქმული 1932 წლის ნოემბერში:

«სტალინი და მისი პარტია, თავიანთი პოლიტიკის შედეგად, დგანან ხუთწლიანი გეგმის სისტემის კრახისა და ყველა იმ ამოცანის ჩაშლის წინაშე, რომლებიც ამ გეგმას უნდა განეხორციელებინა».

იტალიური ჟურნალის «პოლიტიკას» აზრი:

«აბსურდი იქნებოდა გვეფიქრა, რომ 160 მილიონი კაცისაგან შემდგარი ხალხის ოთხი წლის მუშაობას, ეკონომიური და პოლიტიკური ძალების ზეადამიანურ დაჭიმვას ოთხი წლის განმავლობაში ისეთი ძალის მქონე რეჟიმის მხრივ, როგორსაც წარმოადგენს ბოლშევიკური რეჟიმი, არაფერი არ შეუქმნია. პირიქით, მათ ბევრი რამ შექმნეს... და მიუხედავად ამისა, კატასტროფა მაინც თვალწინ არის, იგი ყველასათვის აშკარა ფაქტია. ამაში დარწმუნდნენ მეგობრები და მტრები, ბოლშევიკები და ანტიბოლშევიკები, ოპოზიციონერები მარჯვნიდან და მარცხნიდან».

ბოლოს, ამერიკული ბურჟუაზიული ჟურნალის «კერენტ ისტორის» აზრი:

«ამრიგად, რუსეთში საქმის ახლანდელი მდგომარეობის მიმოხილვას მივყავართ იმ დასკვნამდე, რომ ხუთწლიანი პროგრამა ჩაიშალა როგორც დასახული მიზნების მხრივ, ისე უფრო საფუძვლიანად თავისი ძირითადი სოციალური პრინციპების მხრივ».

ასეთია ბურჟუაზიული პრესის ერთი ნაწილის აზრი.

არა გვგონია ღირდეს ამ დახასიათებათა ავტორების გაკრიტიკება. მე ვფიქრობ, რომ არა ღირს. არა ღირს, რადგან ეს «შუბლმაგარი» ადამიანები ეკუთვნიან საშუალო საუკუნეთა პერიოდის იმ ამონათხარ ცხოველთა ჯიშს, რომელთათვისაც ფაქტებს მნიშვნელობა არა აქვს და რომელნიც, — როგორც არ უნდა ხორციელდებოდეს ჩვენში ხუთწლიანი გეგმა, — სულ ერთია, თავისას იტყვიან.

გადავიდეთ პრესის სხვა ორგანოების აზრზე, რომელიც იმავე ბურჟუაზიული ბანაკიდან მომდინარეობს.

აი ცნობილი ფრანგული ბურჟუაზიული გაზეთის «ტანის» აზრი, გამოთქმული 1932 წლის იანვარში:

«სსრ კავშირმა მოიგო პირველი ტური, ახორციელებს რა ინდუსტრიალიზაციას უცხოეთის კაპიტალის დაუხმარებლად».

იმავე «ტანის» აზრი, გამოთქმული 1932 წლის ზაფხულში:

«კომუნიზმი გიგანტური ტემპებით ამთავრებს რეკონსტრუქციას, იმ დროს, როცა კაპიტალისტური წყობილება მხოლოდ ნელი ნაბიჯით წინსვლის საშუალებას იძლევა... საფრანგეთში, სადაც მიწის საკუთრება დაუსრულებლივ დაყოფილია ცალკე მესაკუთრეებს შორის, შეუძლებელია სოფლის მეურნეობის მექანიზაცია; საბჭოებმა კი, რომელნიც ახორციელებენ სოფლის მეურნეობის ინდუსტრიალიზაციას, შესძლეს პრობლემის გადაჭრა... ჩვენთან შეჯიბრებაში ბოლშევიკები გამარჯვებულნი აღმოჩნდნენ».

ინგლისური ბურჟუაზიული ჟურნალის «რაუნდ ტეიბლის» აზრი:

«ხუთწლიანი გეგმის მიღწევები გასაოცარ მოვლენას წარმოადგენენ. სატრაქტორო ქარხნები ხარკოვსა და სტალინგრადში, «ამოს» საავტომობილო ქარხანა მოსკოვში, საავტომობილო ქარხანა ნიჟნი-ნოვგოროდში, დნეპრის ჰიდროელექტროსადგუ-

რი, ლითონის ჩამომსხმელი გრანდიოზული ქარხნები მაგნიტოგორსკსა და კუზნეცკში, მანქანათმშენებელი და ქიმიური ქარხნების მთელი ქსელი ურალზე, რომელიც საბჭოთა რუროდ იქცევა, — ყოველივე ეს და სხვა სამრეწველო მიღწევები მთელ ქვეყანაში მოწმობენ, რომ, რანაირი სიძნელეებიც უნდა იყოს, საბჭოთა მრეწველობა იზრდება და მაგრდება, როგორც მცენარე, რომელსაც კარგად რწყავენ... ხუთწლიანმა გეგმამ საფუძველი ჩაუყარა მომავალ განვითარებას და უაღრესად გაადიდა სსრ კავშირის სიმძლავრე».

ინგლისური ბურჟუაზიული გაზეთის «ფინანშიელ ტაიმსის» აზრი:

«მანქანათმშენებელ მრეწველობაში მიღწეული წარმატებანი ყოველგვარ ეჭვს გარეშეა. ამ წარმატებათა ხოტბა პრესაში და სიტყვებში სრულიადაც არ არის უსაფუძვლო. არ უნდა დავივიწყოთ, რომ წინათ რუსეთი ამზადებდა მხოლოდ ყველაზე მარტივ მანქანებსა და იარაღებს. მართალია, ახლაც მანქანებისა და ინსტრუმენტების შეზიდვის აბსოლუტური ციფრები იზრდება; მაგრამ შეზიდული მანქანების პროპორციული წილი იმ მანქანებთან შედარებით, რომლებიც დამზადდა თვით სსრ კავშირში, განუწყვეტლივ მცირდება. სსრ კავშირი ამჟამად ამზადებს მთელ მოწყობილობას, რომელიც საჭიროა მისი მეტალურგიული და ელექტრო-მრეწველობისათვის. მან შესძლო საკუთარი საავტომობილო მრეწველობის შექმნა. მან შექმნა იარაღებისა და ინსტრუმენტების წარმოება, რომელიც მოიცავს მთელ გამას, დაწყებული დიდი სიზუსტის ყველაზე მცირე ინსტრუმენტებით და გათავებული უმძიმესი წნეხებით. რაც შეეხება სასოფლო-სამეურნეო მანქანებს, სსრ კავშირი უკვე აღარ არის დამოკიდებული მათს უცხოეთიდან შემოზიდვაზე. ამასთან ერთად საბჭოთა მთავრობა ღებულობს ზომებს იმისათვის, რომ ქვანახშირისა და რკინის პროდუქციის მიწოდების დაგვიანებამ ხელი არ შეუშალოს ხუთწლედის ოთხ წელიწადში განხორციელებას. ეჭვს გარეშეა, რომ ახლად აგებული უდიდესი ქარხნები უზრუნველყოფენ მძიმე მრეწველობის პროდუქციის მნიშვნელოვან ზრდას».

ავსტრიის ბურჟუაზიული გაზეთის «ნეიე ფრეიე პრესეს» აზრი, გამოთქმული 1932 წლის დამდეგს:

«შეიძლება ბოლშევიზმი შეაჩვენო, მაგრამ საჭიროა მისი ცოდნა. ხუთწლედი — ეს ახალი ბუმბერაზია, რომელიც მიღებულ უნდა იქნას მხედველობაში და, ყოველ შემთხვევაში, სამეურნეო ანგარიშში».

ინგლისელი კაპიტალისტის, «იუნაიტედ დომინიონის» ბანკის თავმჯდომარის, ჰიბსონ ჯარვის აზრი, გამოთქმული 1932 წლის ოქტომბერში:

«მე მინდა განვმარტო, რომ არა ვარ კომუნისტი და ბოლშევიკი, — მე ვარ აშკარა კაპიტალისტი და ინდივიდუალისტი... რუსეთი წინ მიდის, იმ დროს, როცა ფრიად ბევრი ჩვენი ქარხანა უმოქმედოდ დგას, და დაახლოებით 3 მილიონი ჩვენი მოქალაქე სასოწარკვეთილი დაეძებს სამუშაოს. ხუთწლედს დასცინოდნენ და წინასწარმეტყველებდნენ მის ჩაშლას. მაგრამ თქვენ შეგიძლიათ უეჭველად ჩათვალოთ, რომ ხუთწლიანი გეგმის პირობებში გაკეთდა უფრო მეტი, ვიდრე დასახული იყო... ყველა სამრეწველო ქალაქში, რომლებიც კი მე ვინახულე, იქმნება

ახალი რაიონები, აგებული განსაზღვრული გეგმის მიხედვით, ფართო, ხეებითა და სკვერებით მორთული ქუჩებით, ყველაზე უფრო თანამედროვე ტიპის სახლებით, სკოლებით, საავადმყოფოებით, მუშათა კლუბებით და აუცილებელი საბავშვო ბაღებით და საბავშვო სახლებით, სადაც ზრუნავენ მომუშავე დედების ბავშვებზე... ნუ ცდილობთ არასაკმაოდ შეაფასოთ რუსეთის გეგმები და ნუ სჩადიხართ შეცდომას იმ იმედით, რომ საბჭოთა მთავრობა შეიძლება დამარცხდეს... დღევანდელი რუსეთი არის ქვეყანა სულით და იდეალით. რუსეთი განსაცვიფრებელი აქტივობის ქვეყანაა. მე მწამს, რომ რუსეთის მისწრაფებანი ჯანსაღია... შეიძლება ყველაზე უფრო მნიშვნელოვანი იყოს ის, რომ რუსეთის მთელ ახალგაზრდობას და მუშებს აქვთ ერთი რამ, რაც, სამწუხაროდ, დღეს კაპიტალისტურ ქვეყნებს აკლიათ, სახელდობრ — იმედი».

ამერიკული ბურჟუაზიული ჟურნალის «ნეიშენის» აზრი, გამოთქმული 1932 წლის ნოემბერში:

«ხუთწლიანი გეგმის ოთხმა წელმა ჭეშმარიტად **შესანიშნავი მიღწევები** დაგვანახა. საბჭოთა კავშირი ომის დროის ინტენსივობით მუშაობდა ახალი ცხოვრების საფუძველთა აგების შემოქმედებითი ამოცანის გადასაჭრელად. **ამ ქვეყნის სახე პირდაპირ ისე იცვლება, რომ მას ველარ იცნობ**... ეს მართალია მოსკოვის მიმართ, მისი მრავალი ასეული ახლად მოასფალტებული ქუჩებით და სკვერებით, ახალი შენობებით, ახალი განაპირა უბნებით და ახალი ფაბრიკების კორდონით მის გარეუბნებში. ეს მართალია აგრეთვე უფრო ნაკლებ მნიშვნელოვანი ქალაქების მიმართ. ახალი ქალაქები წარმოიშვნენ ველებზე და უდაბნოებში, რაღაც რამდენიმე ქალაქი კი არა, არამედ, სულ ცოტა, 50 ქალაქი, მოსახლეობით 50-დან 250 ათას კაცამდე. ყველა ისინი აღმოცენდნენ უკანასკნელი ოთხი წლის განმავლობაში, ყოველი მათგანი წარმოადგენს ახალი საწარმოს ან მთელ რიგ საწარმოთა ცენტრს, რომლებიც აგებული არიან ბუნებრივი რესურსების დასამუშავებლად. ასეული ახალი რაიონული ელექტროსადგურები და მთელი რიგი გიგანტები, დნეპრშენის მსგავსად, თანდათან ხორცს ასხამენ ლენინის ფორმულას: «სოციალიზმი არის საბჭოთა ხელისუფლება პლუს ელექტროფიკაცია»... საბჭოთა კავშირმა მოაწყო უთვალავი ისეთი საგნების მასობრივი წარმოება, რომლებსაც რუსეთი წინათ არასოდეს არ ამზადებდა: ტრაქტორების, კომბაინების, მაღალხარისხოვანი ფოლადის, სინთეტიკური კაუჩუკის, ბურთობსაკისურების, მძლავრი დიზელების, 50 000-კილოვოლტიანი ტურბინების, სატელეფონო მოწყობილობის, ელექტრომანქანებისა სამთო მრეწველობისათვის, აეროპლანების, ავტომობილების, ველოსიპედების და რამდენიმე ასეული ტიპის ახალი მანქანებისა... პირველად ისტორიაში რუსეთმა მოაწყო ალუმინის, მაგნეზიტის, აპატიტების, იოდის, პოტასიუმისა და მრავალი სხვა ძვირფასი პროდუქტის მოპოვება. **საბჭოთა ველების გზისმაჩვენებელ წერტებს უკვე წარმოადგენენ არა ეკლესიის დიდი ჯვრები და გუმბათები, არამედ მარცვლეულის ელევატორები და სასილოსე კოშკები.** კოლმეურნეობები აშენებენ სახლებს, ბოსლებს, საღორეებს. ელექტრობა იჭრება სოფლად; რადიომ და გაზეთმა დაიპყრეს სოფელი. მუშები სწავლობენ უახლეს მანქანებზე მუშაობას. ახალგაზრდა გლეხები ამზადებენ და მომსახურებას უწევენ სასოფლო-სამეურნეო მანქანებს, რომლებიც უფრო დიდი და რთულია, ვიდრე ის, რაც ოდესმე უნახავს ამერიკას. **რუსეთი იწყებს «მანქანებით აზროვნებას».** რუსეთი ხის საუკუნიდან სწრაფად გადადის რკინის, ფოლადის, ბეტონისა და მოტორების საუკუნეზე».

ინგლისური «მემარცხენე»-რეფორმისტული ჟურნალის «ფორვარდის» აზრი, გამოთქმული 1932 წლის სექტემბერში:

«თვალში გეცემა ის უდიდესი მუშაობა, რომელიც სსრ კავშირში წარმოებს. ახალი ქარხნები, ახალი სკოლები, ახალი კინოები, ახალი კლუბები, ვეებერთელა ახალი სახლები, — ყველგან ახალი ნაგებობანი. ბევრი მათგანი უკვე დამთავრებულია, ბევრი მათგანი ჯერ კიდევ გარშემორტყმულია ხარაჩოებით. ძნელია უამბო ინგლისელ მკითხველს, თუ რა გაკეთდა ამ ორი უკანასკნელი წლის განმავლობაში და რა კეთდება შემდგომ. საჭიროა ნახო ყველაფერი ეს, რომ დაიჯერო. ჩვენი საკუთარი მიღწევები, რაც ჩვენს მიერ განხორციელებულია ომის დროს,—არაფერია იმასთან შედარებით, რაც კეთდება სსრ კავშირში. ამერიკელები აღიარებენ, რომ იმ პერიოდშიც კი, როცა დასავლეთის შტატებში ყველაზე მძაფრი აღმშენებლობითი მუშაობა იყო, მსგავსიც კი არ ყოფილა იმ გაცხოველებული შემოქმედებითი საქმიანობისა, რაც ახლა სსრ კავშირში ხდება. უკანასკნელი ორი წლის მანძილზე სსრ კავშირში მოხდა იმდენად ბევრი ცვლილება, რომ ვეღარ წარმოგიდგენია, თუ რა იქნება ამ ქვეყანაში კიდევ 10 წლის შემდეგ... უკუაგდეთ ფანტასტიკური საშინელი ამბები, რასაც მოგითხრობენ თქვენ ინგლისური გაზეთები, რომლებიც ასე დაჟინებით და სულელურად ტყუიან სსრ კავშირის შესახებ. უკუაგდეთ აგრეთვე გაუგებლობაზე დამყარებული ორჭოფული სიმართლე და შეთაბეჭდილებები, გავრცელებული იმ მოდილეტანტო ინტელიგენტების მიერ, რომლებიც მფარველობით უყურებენ სსრ კავშირს საშუალო კლასის სათვალეებით, მაგრამ რომელთაც ოდნავი წარმოდგენაც არა აქვთ იმაზე, თუ რა ხდება იქ... სსრ კავშირი აშენებს ახალ საზოგადოებას ჯანსაღ საფუძველზე. ეს მიზანი რომ განახორციელო, საჭიროა გასწიო რისკი, იმუშაო ენთუზიაზმით და ისეთი ენერგიით, რომელიც დღემდე უმაგალითოა მსოფლიოსათვის, უნდა ებრძოლო უდიდეს სიძნელეებს, რაც აუცილებელია დანარჩენი მსოფლიოსაგან განცალკევებულ უზარმაზარ ქვეყანაში სოციალიზმის აშენებისაკენ მისწრაფების დროს. მაგრამ როცა ეს ქვეყანა მეორედ ვნახე ორი წლის განმავლობაში, ისეთი შთაბეჭდილება მივიღე, რომ იგი მიდის მტკიცე პროგრესის გზით, გეგმავს, ქმნის, აშენებს, და ყოველივე ამას იგი აკეთებს ისეთი მასშტაბით, რომელიც წარმოადგენს მკვეთრ გამოწვევას მტრულად განწყობილი კაპიტალისტური სამყაროს მიმართ».

ასეთია აზრთა სხვადასხვაობა და განხეთქილება ბურჟუაზიული წრეების ბანაკში, რომელთაგან ერთნი მხარს უჭერენ სსრ კავშირის მოსპობას, მისი ვითომდა ჩაფუშული ხუთწლიანი გეგმით, ხოლო სხვები, როგორც ჩანს, მომხრე არიან სსრ კავშირთან სავაჭრო თანამშრომლობისა, ალბათ იმ ანგარიშით, რომ ხუთწლიანი გეგმის წარმატებებიდან თავისთვის ერთგვარი სარგებლობა ნახონ.

განსაკუთრებით დგას საკითხი, თუ როგორ დამოკიდებულებას იჩენს კაპიტალისტური ქვეყნების მუშათა კლასი ხუთწლიანი გეგმის საკითხისადმი, სსრ კავშირის სოციალისტური მშენებლობის წარმატებათა საკითხისადმი. შეიძლებოდა აქ დავკმაყოფილებულიყავით ერთი იმ მრავალრიცხოვანი მუშათა დელეგაციათაგანის, თუნდაც, მაგალითად, ბელგიის მუშათა დელეგაციის, აზრის მოყ-

ვანით, რომლებიც ყოველ წელიწადს ჩამოდიან სსრ კავშირში. ეს აზრი ტიპიურია უკლებლივ ყველა მუშათა დელეგაციისათვის, სულ ერთია, ლაპარაკია ინგლისისა თუ საფრანგეთის დელეგაციებზე, გერმანიისა თუ ამერიკის ან სხვა ქვეყნების დელეგაციებზე. აი ეს აზრი:

«ჩვენ აღტაცებული ვართ იმ უდიდესი მშენებლობით, რომელიც ვნახეთ ჩვენი მოგზაურობის დროს. მოსკოვში, ისე როგორც მაკეევკაში, გორლოვკაში, ხარკოვში და ლენინგრადში, ჩვენ მოწმენი ვიყავით იმისა, თუ რა ენთუზიაზმით მუშაობენ იქ. ყველა მანქანა უახლესი კონსტრუქციისაა. ქარხნებში სისუფთავე, ბევრი ჰაერი და სინათლეა. ჩვენ ვნახეთ, თუ მუშებს სსრ კავშირში როგორ უწევენ სამედიცინო და სანიტარულ დახმარებას. მუშათა საცხოვრებელი სახლები აშენებულია ქარხნების მახლობლად. მუშათა ქალაქებში მოწყობილია სკოლები და ბაგები; უდიდეს მზრუნველობას იჩენენ ბავშვებისადმი. ჩვენ ვნახეთ, თუ რა განსხვავებაა ძველ და ახლად აგებულ ქარხნებს შორის, ძველ და ახალ საცხოვრებელ სახლებს შორის. ყველაფერმა ჩვენ მიერ ნახულმა მოგვცა ნათელი წარმოდგენა იმაზე, თუ რა უდიდესი ძალა აქვთ მშრომელებს, რომლებიც, კომუნისტური პარტიის ხელმძღვანელობით, ახალ საზოგადოებას აშენებენ. ჩვენ ვნახეთ სსრ კავშირში დიდი კულტურული აღმავლობა, იმ დროს, როცა სხვა ქვეყნებში გამეფებულია დაცემა ყველა დარგში, გამეფებულია უმუშევრობა. ჩვენ ვნახეთ, თუ რა საშინელ სიძნელეებს ხვდებიან საბჭოთა კავშირის მშრომელები თავიანთ გზაზე. ჩვენ მით უფრო მეტად გვესმის მათი სიამაყე, რომლითაც ისინი თავიანთ გამარჯვებებს გვიჩვენებენ. ჩვენ დარწმუნებული ვართ, რომ ისინი ვადალახავენ ყველა დაბრკოლებას».

აი ხუთწლედის საერთაშორისო მნიშვნელობა. საკმაო იყო ჩაგვეტარებინა საალმშენებლო მუშაობა რაღაც ორი-სამი წლის განმავლობაში, საკმაო იყო გვეჩვენებინა ხუთწლედის პირველი წარმატებანი, რომ მთელი მსოფლიო გაყოფილიყო ორ ბანაკად, ისეთი ადამიანების ბანაკად, რომლებიც დაუღალავად გვიყეფენ ჩვენ, და ისეთი ადამიანებისა, რომლებიც განცვიფრებული არიან ხუთწლედის წარმატებებით, თუ არაფერს ვიტყვით იმაზე, რომ არის და ძლიერდება ჩვენი საკუთარი ბანაკი მთელ მსოფლიოში, — კაპიტალისტური ქვეყნების მუშათა კლასის ბანაკი, რომელსაც ახარებს სსრ კავშირის მუშათა კლასის წარმატებანი და რომელიც მზად არის აღმოუჩინოს მას დახმარება მთელი მსოფლიოს ბურჟუაზიის თავზარდასაცემად.

რას ნიშნავს ეს?

ეს ნიშნავს, რომ ხუთწლედის საერთაშორისო მნიშვნელობა, მის წარმატებათა და მონაპოვართა საერთაშორისო მნიშვნელობა ყოველ ეჭვს გარეშეა.

ეს ნიშნავს, რომ კაპიტალისტურ ქვეყნებს მოელის პროლეტარული რევოლუცია, და სწორედ იმიტომ, რომ მათ მოელის პრო-

ლეტარული რევოლუცია, ბურჟუაზიას სურს ხუთწლედის მარცხში იპოვოს ახალი არგუმენტი რევოლუციის წინააღმდეგ, მაშინ როდესაც პროლეტარიატი, პირიქით, ცდილობს იპოვოს და ნამდვილად პოულობს ხუთწლედის წარმატებებში ახალ არგუმენტს რევოლუციის სასარგებლოდ, მთელი მსოფლიოს ბურჟუაზიის წინააღმდეგ.

ხუთწლედის წარმატებანი რაზმავენ ყველა ქვეყნის მუშათა კლასის რევოლუციურ ძალებს კაპიტალიზმის წინააღმდეგ, — ასეთია უდავო ფაქტი.

არ შეიძლება ეჭვის შეტანა იმაში, რომ ხუთწლედის საერთაშორისო რევოლუციური მნიშვნელობა მართლაც განუზომელია.

მით უფრო მეტი ყურადღებით უნდა მოვეპყრათ საკითხს ხუთწლედის შესახებ. ხუთწლედის შინაარსის შესახებ, ხუთწლედის ძირითადი ამოცანების შესახებ.

მით უფრო მეტი გულმოდგინებით უნდა გავუკეთოთ ანალიზი ხუთწლედის შედეგებს, ხუთწლიანი გეგმის შესრულებისა და განხორციელების შედეგებს.

II

ხუთწლიანი გეგმის ძირითადი ამოცანა და მისი განხორციელების გზა

გადავიდეთ ხუთწლიანი გეგმის საკითხზე არსებითად.

რა არის ხუთწლიანი გეგმა?

რა იყო ხუთწლიანი გეგმის ძირითადი ამოცანა?

ხუთწლედის ძირითადი ამოცანა იყო ის, რომ ჩვენი ქვეყანა, თავისი ჩამორჩენილი, ხშირად შუასაუკუნეობრივი ტექნიკით, გადაგვეყვანა ახალი, თანამედროვე ტექნიკის რელსებზე.

ხუთწლედის ძირითადი ამოცანა იყო ის, რომ სსრ კავშირი აგრარული და უძლური, კაპიტალისტური ქვეყნების კაპრიზებზე დამოკიდებული ქვეყნიდან გადაქცეულიყო ინდუსტრიულ და მძლავრ ქვეყნად, სავსებით თვითმყოფ და მსოფლიო კაპიტალიზმის კაპრიზებზე დამოუკიდებელ ქვეყნად.

ხუთწლედის ძირითადი ამოცანა იყო ის, რომ, გადავაქცევდით რა სსრ კავშირს ინდუსტრიულ ქვეყნად, საბოლოოდ გაგვეძევნა კაპიტალისტური ელემენტები, გაგვეფართოებინა მეურნეობის სოციალისტური ფორმების ფრონტი და შეგვექმნა ეკონომიური ბაზა სსრ კავშირში კლასების მოსპობისათვის, სოციალისტური საზოგადოების აშენებისათვის.

ხუთწლედის ძირითადი ამოცანა იყო ის, რომ შეგვექმნა ჩვენს ქვეყანაში ისეთი ინდუსტრია, რომელიც შესძლებდა ხელახლა შეე-

იარაღებინა და გარდაექმნა არა მარტო მრეწველობა მთლიანად, არამედ ტრანსპორტიცა და სოფლის მეურნეობაც — სოციალიზმის ბაზაზე.

ხუთწლედის ძირითადი ამოცანა იყო ის, რომ გადაგვეყვანა წვრილი და დაქუცმაცებული სოფლის მეურნეობა მსხვილი კოლექტიური მეურნეობის რელსებზე, უზრუნველგვეყო ამით სოციალიზმის ეკონომიური ბაზა სოფლად და, ამრიგად, მოგვესპო სსრ კავშირში კაპიტალიზმის აღდგენის შესაძლებლობა.

ბოლოს, ხუთწლიანი გეგმის ამოცანა იყო ის, რომ შეგვექმნა ჩვენს ქვეყანაში ყველა საჭირო ტექნიკური და ეკონომიური წანამძღვარი ჩვენი ქვეყნის თავდაცვისუნარიანობის მაქსიმალური გაძლიერებისათვის, რაც საშუალებას იძლევა გადამწყვეტი წინააღმდეგობა გავუწიოთ სამხედრო ინტერვენციის ყველა და ყოველგვარ ცდას გარედან, სამხედრო თავდასხმის ყველა და ყოველგვარ ცდას გარედან.

რით იყო ნაკარნახევი ხუთწლედის ეს ძირითადი ამოცანა, რით იყო იგი დასაბუთებული?

საბჭოთა კავშირის ტექნიკურ-ეკონომიური ჩამორჩენილობის ლიკვიდაციის საჭიროებით, ჩამორჩენილობისა, რომელიც მას არასახარბიელო არსებობას უქმნიდა, ჩვენს ქვეყანაში ისეთ წანამძღვართა შექმნის საჭიროებით, რომელნიც მას საშუალებას მისცემდნენ არა მარტო დასწეოდა ტექნიკურ-ეკონომიური მხრით მოწინავე კაპიტალისტურ ქვეყნებს, არამედ, დროთა განმავლობაში, კიდევაც გაესწრო მათთვის.

იმ მოსაზრებით, რომ საბჭოთა ძალაუფლებას არ შეუძლია დიდხანს გასძლოს ჩამორჩენილი მრეწველობის ბაზაზე, რომ მხოლოდ თანამედროვე მსხვილი მრეწველობა, რომელიც არა თუ არ ჩამოუვარდება, არამედ დროთა განმავლობაში გადააჭარბებს კაპიტალისტური ქვეყნების მრეწველობას, — შეიძლება იყოს ნამდვილი და საიმედო საძირკველი საბჭოთა ძალაუფლებისათვის.

იმ მოსაზრებით, რომ საბჭოთა ძალაუფლებას არ შეუძლია ხანგრძლივად დაეყრდნოს ორ მოპირდაპირე საფუძველს, მსხვილ სოციალისტურ მრეწველობას, რომელიც **სპობს** კაპიტალისტურ ელემენტებს, და წვრილ ერთპიროვნულ გლეხურ მეურნეობას, რომელიც **წარმოშობს** კაპიტალისტურ ელემენტებს.

იმ მოსაზრებით, რომ სანამ სოფლის მეურნეობისათვის არ შეექმნილა მსხვილი წარმოების ბაზა, სანამ წვრილი გლეხური მეურ-

ნეობანი არ გაერთიანებულან მსხვილ კოლექტიურ მეურნეობებად, — მანამდე კაპიტალიზმის აღდგენის საფრთხე სსრ კავშირში წარმოადგენს ყველაზე რეალურ საფრთხეს ყველა შესაძლებელ საფრთხეთაგან.

ლენინი ამბობდა:

«რევოლუციამ გააკეთა ის, რომ რამდენიმე თვის განმავლობაში რუსეთი თავისი პოლიტიკური წყობილებით დაეწია მოწინავე ქვეყნებს.

მაგრამ ეს არ კმარა. ომი ულმობელია, იგი დაუნდობელი სიმკვეთრით აყენებს საკითხს: ან დავიღუპოთ, ან დავეწიოთ და გავუსწროთ მოწინავე ქვეყნებს აგრეთვე ეკონომიურადაც... დავიღუპოთ, ან მთელი სისწრაფით გავეშუროთ წინ. ასეა დაყენებული საკითხი ისტორიის მიერ» (იხ. ტ. XXI, გვ. 191).

ლენინი ამბობდა:

«სანამ ჩვენ წვრილგლეხურ ქვეყანაში ვცხოვრობთ, კაპიტალიზმისათვის რუსეთში უფრო მტკიცე ეკონომიური ბაზა არსებობს, ვიდრე კომუნიზმისათვის. ეს აუცილებლად უნდა დავიხსომოთ. ყველამ, ვინც კი ყურადღებით დაჰკვირვებია სოფლის ცხოვრებას და ის ჭალაჭის ცხოვრებისათვის შეუდარებია, იცის, რომ ჩვენ კაპიტალიზმის ფესვები არ ამოგვიგლეჯია და შინაური მტრისათვის საძირკველი, საფუძველი არ გამოგვიცლია. შინაური მტერი წვრილ მეურნეობას ეყრდნობა, და მას რომ ძირი გამოვუთხაროთ, ამისათვის არსებობს ერთი საშუალება— გადავიყვანოთ ჩვენი ქვეყნის მეურნეობა, მასთან მიწათმოქმედებაც, ახალ ტექნიკურ ბაზაზე, თანამედროვე მსხვილი წარმოების ტექნიკურ ბაზაზე... მხოლოდ მაშინ, როცა ქვეყანა ელექტროფიცირებული იქნება, როცა მრეწველობას, სოფლის მეურნეობასა და ტრანსპორტს თანამედროვე მსხვილი მრეწველობის ტექნიკურ ბაზას შევუქმნით, მხოლოდ მაშინ გავიმარჯვებთ ჩვენ საბოლოოდ» (იხ. ტ. XXVI, გვ. 46 — 47).

სწორედ ეს დებულებანი დაედო საფუძვლად პარტიის იმ მოსაზრებებს, რომლებმაც მიგვიყვანეს ხუთწლიანი გეგმის გამომუშავებამდე, რომლებმაც მიგვიყვანეს ხუთწლიანი გეგმის ძირითადი ამოცანის განსაზღვრამდე.

ასეა საქმე ხუთწლედის ძირითადი ამოცანის მხრივ.

მაგრამ ასეთი გრანდიოზული გეგმის განხორციელების დაწყება არ შეიძლება აბნეულად, უთავბოლოდ. ასეთი გეგმის განსახორციელებლად საჭიროა უწინარეს ყოვლისა გამოინახოს გეგმის ძირითადი რგოლი, ვინაიდან მხოლოდ ძირითადი რგოლის გამონახვით და მისთვის ხელის ჩაჭიდებით — შეიძლებოდა ბეგმის ყველა დანარჩენი რგოლის ამოწევა.

რა შეადგენდა ხუთწლიანი გეგმის ძირითად რგოლს?

ხუთწლიანი გეგმის ძირითად რგოლს შეადგენდა მძიმე მრეწველობა, მისი მთავარი ძარღვით — მანქანათმშენებლობით. ვინაიდან მხოლოდ მძიმე მრეწველობას შეუძლია რეკონსტრუქცია მოახდი-

ნოს და ფეხზე დააყენოს მრეწველობაც მთლიანად, ტრანსპორტიც და სოფლის მეურნეობაც. სწორედ ამით უნდა დაწყებულიყო ხუთწლედის განხორციელება. მაშასადამე, ხუთწლიანი გეგმის განხორციელების საფუძვლად უნდა დაგვედო მძიმე მრეწველობის აღდგენა.

ჩვენ გვაქვს ლენინის მითითებანი ამ საკითხის შესახებაც:

«რუსეთის ხსნას წარმოადგენს არა მარტო კარგი მოსავალი გლეხურ მეურნეობაში, — ეს კიდევ ცოტაა, — და არა მარტო კარგი მდგომარეობა მსუბუქი მრეწველობისა, რომელიც მოხმარების საგნებს აწვდის გლეხობას, — ესეც კიდევ ცოტაა, — ჩვენთვის აუცილებელია აგრეთვე **მძიმე** ინდუსტრია... თუ არ ვიხსენით მძიმე მრეწველობა, თუ არ აღვადგინეთ იგი, ისე ვერავითარ მრეწველობას ვერ შევქმნით, უიმისოდ კი ჩვენ, საერთოდ, დავიღუპებით, როგორც დამოუკიდებელი ქვეყანა... მძიმე ინდუსტრიას სახელმწიფო სუბსიდიები ესაჭიროება. თუ ეს სუბსიდიები ვერ გამოვნახეთ, მაშინ ჩვენ, როგორც ცივილიზებულმა სახელმწიფო, — აღარ ვამბობ, როგორც სოციალისტური სახელმწიფო, — დავიღუპებით» (იხ. ტ. XXVII, გვ. 349).

მაგრამ მძიმე ინდუსტრიის აღდგენა და განვითარება, განსაკუთრებით ისეთ ჩამორჩენილ და ღარიბ ქვეყანაში, როგორიც იყო ჩვენი ქვეყანა ხუთწლედის დასაწყისში, წარმოადგენს ყველაზე ძნელ საქმეს, ვინაიდან მძიმე ინდუსტრია, როგორც ვიცით, მოითხოვს დიდძალ ფინანსურ ხარჯებს და გამოცდილი ტექნიკური ძალების ერთგვარ მინიმუმს, ურომლისოდ, საერთოდ რომ ითქვას, შეუძლებელია მძიმე ინდუსტრიის აღდგენა. იცოდა თუ არა ეს პარტიამ და ანგარიშს უწევდა თუ არა ამას? დიახ, იცოდა. და არა მარტო იცოდა, არამედ საქვეყნოდაც აცხადებდა ამის შესახებ. პარტიამ იცოდა, თუ რა გზით შეიქმნა მძიმე ინდუსტრია ინგლისში, გერმანიაში, ამერიკაში. მან იცოდა, რომ მძიმე ინდუსტრია ამ ქვეყნებში შეიქმნა ან დიდ სესხთა საშუალებით, ან სხვა ქვეყნების გაძარცვის გზით, ანდა ერთდროულად ორივე ამ გზით. პარტიამ იცოდა, რომ ეს გზები დახურულია ჩვენი ქვეყნისათვის. მაშ რის იმედი ჰქონდა მას? მას ჰქონდა ჩვენი ქვეყნის საკუთარი ძალების იმედი. მას ჰქონდა იმის იმედი, რომ საბჭოთა წელისუფლების არსებობით და მიწის, მრეწველობის, ტრანსპორტის, ბანკების, ვაჭრობის ნაციონალიზაციაზე დაყრდნობით ჩვენ შეგვიძლია გავატაროთ მომჭირნეობის უსასტიკესი რეჟიმი იმისათვის, რომ საკმაო რაოდენობით დავაგროვოთ საჭირო საშუალებანი მძიმე ინდუსტრიის აღსადგენად და განსავითარებლად. პარტია პირდაპირ ამბობდა, რომ ეს საქმე სერიოზულ მსხვერპლს მოითხოვს და რომ ჩვენ უნდა გავიღოთ ეს მსხვერპლი აშკარად და შეგნებულად. თუ გვინდა მიზანს მივაღწიოთ. პარტიას იმედი ჰქონდა. რომ ამ

საქმეს მოერეოდა ჩვენი ქვეყნის საკუთარი ძალებით, გარედან კაბალური კრედიტებისა და სესხთა მიუღებლად.

აი რას ამბობდა ლენინი ამ საკითხის შესახებ:

«ჩვენ უნდა შევეცადოთ ავაშენოთ სახელმწიფო, რომელშიც მუშები შეინარჩუნებენ გლეხებისადმი ხელმძღვანელობას, გლეხების ნდობას მათ მიმართ და უდიდესი მომჭირნეობით განდევნიან თავისი საზოგადოებრივი ურთიერთობიდან ყოველგვარი გადამეტებულობის ნატამალს.

ჩვენ უნდა გავაჯანსაღოთ ჩვენს სახელმწიფო აპარატში მაქსიმალური მომჭირნეობა. იქიდან ჩვენ უნდა განვდევნოთ გადამეტებულობის ყოველგვარი კვალი, რაც იქ ასე ბლომად დარჩა მეფის რუსეთისაგან, მისი ბიუროკრატიულ-კაპიტალისტური აპარატისაგან.

ეს გლეხური შეზღუდულობის სამეფო ხომ არ იქნება?

არა, თუ მუშათა კლასს გლეხობისადმი ხელმძღვანელობას შევუნარჩუნებთ, მაშინ შესაძლებლობას მივიღებთ ჩვენს სახელმწიფოში მეურნეობის უდიდესი და უდიდესი მომჭირნეობის ფასად მივაღწიოთ იმას, რომ ყოველი მცირეოდენი დანაზოგი გადავდოთ ჩვენი მსხვილი მანქანური ინდუსტრიის განსავითარებლად, ელექტროფიკაციის, ჰიდროტორფის განსავითარებლად, ვოლხოვმშენის დასამთავრებლად და სხვა.

ეს და მხოლოდ ეს იქნება ჩვენი იმედი. მხოლოდ მაშინ შევძლებთ ჩვენ, ფიგურალურად რომ ვთქვათ, გადავჯდეთ ერთი ცხენიდან მეორეზე, სახელდობრ. გლეხური, ტეტიური, გაძვალტყავებული ცხენიდან, გაპარტახებული გლეხური ქვეყნისათვის ნავარაუდევ ეკონომიათა ცხენიდან, — იმ ცხენზე, რომელსაც ეძებს და არ შეიძლება არ ეძებდეს თავისთვის პროლეტარიატი, — მსხვილი მანქანური ინდუსტრიის, ელექტროფიკაციის, ვოლხოვმშენის და სხვ. ცხენზე» (იხ. ტ. XXVII, გვ. 417).

გაძვალტყავებული გლეხური ცხენიდან მსხვილი მანქანური ინდუსტრიის ცხენზე გადაჯდომა, — აი რა მიზანი დაისახა პარტიამ, როცა ის ამუშავებდა ხუთწლიან გეგმას და იბრძოდა მისი განხორციელებისათვის.

მომჭირნეობის უსასტიკესი რეჟიმის დაწესება და ჩვენი ქვეყნის ინდუსტრიალიზაციის დაფინანსებისათვის საჭირო სახსრების დაგროვება, — აი რა გზაზე უნდა დავმდგარიყავით, რომ მიგვეღწია მძიმე ინდუსტრიის აღდგენისა და ხუთწლიანი გეგმის განხორციელებისათვის.

გაბედული ამოცანაა? ძნელი გზაა? მაგრამ ჩვენს პარტიას იმიტომ ეწოდება ლენინური პარტია, რომ მას უფლება არა აქვს სიძნელეების ეშინოდეს.

უფრო მეტიც. პარტია იმდენად იყო დარწმუნებული ხუთწლიანი გეგმის განხორციელების შესაძლებლობაში და მისი რწმენა მუშათა კლასის ძალებისადმი იმდენად ძლიერი იყო, რომ პარტიამ შესაძლებლად დაინახა დაესახა ამოცანად ამ ძნელი საქმის გან-

ხორციელება არა ხუთ წელიწადში, როგორც ამას ხუთწლიანი გეგმა მოითხოვდა, არამედ ოთხ წელიწადში, უფრო სწორად — ოთხ წელსა და სამ თვეში, თუ განსაკუთრებულ კვარტალს მივუმატებთ.

სწორედ ამ საფუძველზე წარმოიშვა განთქმული ლოზუნგი: «ხუთწლედი ოთხ წელიწადში».

და მერე რა?

ფაქტებმა შემდეგ გვიჩვენეს, რომ პარტია მართალი იყო.

ფაქტებმა გვიჩვენეს, რომ ამ გაბედულობისა და მუშათა კლასის ძალებისადმი რწმენის გარეშე პარტია ვერ მიაღწევდა იმ გამარჯვებას, რომლითაც ჩვენ ახლა სამართლიანად ვამაყობთ.

III

ხუთწლედის ოთხ წელიწადში შესრულების შედეგები მრეწველობის დარგში

გადავიდეთ ახლა ხუთწლიანი გეგმის განხორციელების შედეგთა საკითხზე.

როგორია ხუთწლედის ოთხ წელიწადში შესრულების შედეგები **მრეწველობის** დარგში?

მივაღწიეთ თუ არა გამარჯვებას ამ დარგში?

დიახ, მივაღწიეთ. და არა თუ მივაღწიეთ, არამედ უფრო მეტი გავაკეთეთ, ვიდრე ამას ჩვენ თვითონ მოველოდით, ვიდრე მოელოდნენ ყველაზე უფრო ფიცხი გონების ადამიანები ჩვენს პარტიაში. ამას ახლა მტრებიც კი არ უარყოფენ. მით უფრო არ შეუძლიათ ამის უარყოფა ჩვენს მეგობრებს.

ჩვენ არ გვქონდა შავი მეტალურგია, ქვეყნის ინდუსტრიალიზაციის საფუძველი. ახლა ჩვენ გვაქვს იგი.

ჩვენ არ გვქონდა სატრაქტორო მრეწველობა. ახლა ჩვენ გვაქვს იგი.

ჩვენ არ გვქონდა საავტომობილო მრეწველობა. ახლა ჩვენ გვაქვს იგი.

ჩვენ არ გვქონდა დაზგათმშენებლობა. ახლა ჩვენ გვაქვს იგი.

ჩვენ არ გვქონდა სერიოზული და თანამედროვე ქიმიური მრეწველობა. ახლა ჩვენ გვაქვს იგი.

ჩვენ არ გვქონდა ნამდვილი და სერიოზული მრეწველობა თანამედროვე სასოფლო-სამეურნეო მანქანების წარმოების დარგში. ახლა ჩვენ გვაქვს იგი.

ჩვენ არ გვქონდა საავიაციო მრეწველობა. ახლა ჩვენ გვაქვს იგი.

ელექტროენერგიის წარმოების მხრივ ჩვენ სულ უკანასკნელ ადგილზე ვიდექით. ახლა ერთ-ერთ პირველ ადგილზე წამოვიწიეთ.

ნავთის პროდუქტებისა და ქვანახშირის წარმოების მხრივ ჩვენ უკანასკნელ ადგილზე ვიდექით. ახლა ერთ-ერთ პირველ ადგილზე წამოვიწიეთ.

ჩვენ გვქონდა ქვანახშირისა და მეტალურგიის მხოლოდ ერთადერთი ბაზა — უკრაინაში, რასაც ძლივს ვუძღვებოდით. ჩვენ მივაღწიეთ იმას, რომ არა მარტო გავაფართოეთ ეს ბაზა, არამედ შევქმენით ქვანახშირისა და მეტალურგიის კიდევ ახალი ბაზა — ალმოსავლეთში, რაც ჩვენი ქვეყნის სიამაყეს წარმოადგენს.

ჩვენ გვქონდა საფეიქრო მრეწველობის მხოლოდ ერთადერთი ბაზა — ჩვენი ქვეყნის ჩრდილოეთ ნაწილში. ჩვენ მივაღწიეთ იმას, რომ უახლოეს დროში გვექნება საფეიქრო მრეწველობის ორი ახალი ბაზა — შუა აზიასა და დასავლეთ ციმბირში.

და ჩვენ არა მარტო შევქმენით მრეწველობის ეს ახალი უზარმაზარი დარგები, არამედ შევქმენით ისეთი მასშტაბით და ისეთ ფარგლებში, რომელთა წინაშე იჩრდილება ევროპის ინდუსტრიის მასშტაბები და ფარგლები.

ხოლო ყოველივე ამან გამოიწვია ის, რომ კაპიტალისტური ელემენტები საბოლოოდ და სამუდამოდ გამოდევნილია მრეწველობიდან, სოციალისტური მრეწველობა კი გახდა ინდუსტრიის ერთადერთ ფორმად სსრ კავშირში.

ხოლო ყოველივე ამან გამოიწვია ის, რომ ჩვენი ქვეყანა აგრარული ქვეყნიდან გადაიქცა ინდუსტრიულ ქვეყნად, ვინაიდან სამრეწველო პროდუქციის ხვედრითი წონა სასოფლო-სამეურნეო პროდუქციის მიმართ 48 პროცენტიდან ხუთწლედის დასაწყისში (1928 წ.) ავიდა 70 პროცენტამდე ხუთწლედის მეოთხე წლის დასასრულს (1932 წ.).

ხოლო ყოველივე ამან გამოიწვია ის, რომ ხუთწლედის მეოთხე წლის დასასრულისათვის ჩვენ შევძელით შეგვესრულებინა ხუთი წლისათვის ნავარაუდევი საერთო სამრეწველო წარმოების პროგრამა — 93,7 პროცენტით და სამრეწველო პროდუქციის მოცულობა გაგვედიდებინა **სამჯერ** და უფრო მეტად ომამდელ დონესთან შედარებით და **ორჯერ** და უფრო მეტად 1928 წლის დონესთან შედარებით. რაც შეეხება მძიმე მრეწველობის წარმოების პროგრამას, ხუთწლიანი გეგმა შევასრულეთ 108 პროცენტით.

მართალია, ხუთწლედის საერთო პროგრამის შესრულებას აქ დააკლდა 6 პროცენტი. მაგრამ ეს იმით აიხსნება, რომ, რადგან მეზობელმა ქვეყნებმა უარი თქვეს დაედოთ ჩვენთან თავდაუსხმელობის პაქტები, და შორეულ აღმოსავლეთში გართულდა მდგომარეობა, ჩვენ მოგვიხდა სასწრაფოდ გადაგვეყვანა მთელი რიგი ქარხნები, თავდაცვის გაძლიერების მიზნით, თავდაცვის თანამედროვე იარაღების წარმოებაზე. ხოლო ამ გადაყვანამ, ერთგვარი მოსამზადებელი პერიოდის გავლის საჭიროების გამო, გამოიწვია ის, რომ ამ ქარხნებმა ოთხი თვის განმავლობაში შეწყვიტეს პროდუქციის წარმოება, რასაც არ შეეძლო გავლენა არ მოეხდინა ხუთწლიანი გეგმით გათვალისწინებული საერთო საწარმოო პროგრამის შესრულებაზე 1932 წლის განმავლობაში. ამ ოპერაციამ გამოიწვია ის, რომ ჩვენ სავსებით და მთლიანად შევავსეთ ხარვეზები ჩვენი ქვეყნის თავდაცვისუნარიანობის საქმეში. მაგრამ მას არ შეეძლო უარყოფითი გავლენა არ მოეხდინა წარმოების პროგრამის შესრულებაზე ხუთწლიანი გეგმის მიხედვით. ყოველ ეჭვს გარეშეა, რომ თუ არა ეს გაუთვალისწინებელი გარემოება, ჩვენ არა მარტო შევასრულებდით, არამედ უეჭველად გადაჭარბებითაც შევასრულებდით ხუთწლიანი გეგმის ციფრობრივ ნაწილს.

ბოლოს, ყოველივე ამან გამოიწვია ის, რომ საბჭოთა კავშირი სუსტი და თავდაცვისათვის მოუმზადებელი ქვეყნიდან გადაიქცა თავდაცვისუნარიანობის მხრივ ძლავრ ქვეყნად, ქვეყნად, რომელიც მზად არის ყოველი შემთხვევითობისათვის, ქვეყნად, რომელსაც შეუძლია დაამზადოს მასობრივი მასშტაბით თავდაცვის ყველა თანამედროვე იარაღი და მოამარაგოს ამ იარაღებით თავისი არმია გარედან თავდასხმის შემთხვევაში.

ასეთია საერთოდ ხუთწლედის ოთხ წელიწადში შესრულების შედეგები მრეწველობის დარგში.

ახლა თვითონ განსაჯეთ, რა ფასი აქვს ყოველივე ამის შემდეგ ბურჟუაზიული პრესის ლაყბობას იმის შესახებ, რომ ხუთწლედი «ჩაიშალა» მრეწველობის დარგშიო.

ხოლო როგორ არის **კაპიტალისტური** ქვეყნების საქმე, რომლებიც ამჟამად განიცდიან საშინელ კრიზისს, მათი სამრეწველო პროდუქციის ზრდის მხრივ?

აი ყველასათვის ცნობილი ოფიციალური მონაცემები.

იმ დროს, როცა სსრ კავშირის სამრეწველო პროდუქციის მოცულობა 1932 წლის დასასრულისათვის, ომამდელ დონესთან შედარებით, **გაიზარდა** 334 პროცენტამდე, ჩრდილოეთ ამერიკის

შეერთებული შტატების სამრეწველო პროდუქციის მოცულობა ამავე ხნის განმავლობაში **შემცირდა** ომამდელი დონის 84 პროცენტამდე, ინგლისისა — 75 პროცენტამდე, გერმანიისა — 62 პროცენტამდე.

იმ დროს, როცა სსრ კავშირის სამრეწველო პროდუქციის მოცულობა 1932 წლის დასასრულისათვის, 1928 წლის დონესთან შედარებით, **გაიზარდა** 219 პროცენტამდე, ჩრდილოეთ ამერიკის შეერთებული შტატების სამრეწველო პროდუქციის მოცულობა ამავე პერიოდში **შემცირდა** 56 პროცენტამდე, ინგლისისა — 80 პროცენტამდე, გერმანიისა — 55 პროცენტამდე, პოლონეთისა — 54 პროცენტამდე.

რას გვეუბნება ეს მონაცემები, თუ არა იმას, რომ მრეწველობის კაპიტალისტურმა სისტემამ ვერ დაიჭირა გამოცდა საბჭოთა სისტემასთან დავაში, რომ მრეწველობის საბჭოთა სისტემას ყველა უპირატესობა აქვს კაპიტალისტური სისტემის წინაშე.

ჩვენ გვეუბნებიან: ყველაფერი ეს კარგია, აშენდა ბევრი ახალი ქარხანა, საძირკველი ჩაეყარა ინდუსტრიალიზაციას. მაგრამ გაცილებით უკეთესი იქნებოდა უარი გვეთქვა ინდუსტრიალიზაციის პოლიტიკაზე, წარმოების საშუალებათა წარმოების გაფართოების პოლიტიკაზე, ან, ყოველ შემთხვევაში, უკანა რიგში მოგვექცია ეს საქმე იმ ანგარიშით, რომ დაგვემზადებინა მეტი ჩითი, ფეხსაცმელი, ტანისამოსი და ფართო მოხმარების სხვა საგნები. ფართო მოხმარების საგნები დამზადებულია იმაზე ნაკლები, რაც საჭიროა, ეს კი ერთგვარ სიძნელეებს ქმნისო.

მაგრამ მაშინ საჭიროა ვიცოდეთ და ანგარიში მივცეთ ჩვენს თავს, თუ სადამდე მიგვიყვანდა ინდუსტრიალიზაციის ამოცანათა უკანა რიგში გადადების ასეთი პოლიტიკა. რასაკვირველია, იმ მილიარდნახევარი მანეთის ვალუტიდან, რომელიც ამ პერიოდში ჩვენი მძიმე მრეწველობის მოწყობილობაზე დაიხარჯა, ჩვენ შეგვეძლო ნახევარი გადაგვედო ბამბის, ტყავის, მატყლის, კაუჩუკისა და სხვ. იმპორტზე. მაშინ ჩვენ გვექნებოდა მეტი ჩითი, ფეხსაცმელი, ტანისამოსი. მაგრამ მაშინ ჩვენ არ გვექნებოდა არც სატრაქტორო, არც საავტომობილო მრეწველობა, არ გვექნებოდა რამდენადმე სერიოზული შავი მეტალურგია, არ გვექნებოდა ლითონი მანქანების დასამზადებლად, — და ჩვენ უიარაღონი ვიქნებოდით ახალი ტექნიკით შეიარაღებული კაპიტალისტური გარემოცვის წინაშე. მაშინ ჩვენს თავს წავართმევდით შესაძლებლობას მოგვემარაგებინა სოფლის მეურნეობა ტრაქტორებით და სასოფლო-სამეურნეო მანქანებით, — მაშასადამე, ვისხდებოდით უპუროდ.

ჩვენს თავს წავართმევდით შესაძლებლობას მოგვეპოვებინა გამარჯვება კაპიტალისტურ ელემენტებზე ჩვენს ქვეყანაში, — მაშასადამე, წარმოუდგენლად გავაძლიერებდით კაპიტალიზმის რესტავრაციის შანსებს. მაშინ ჩვენ არ გვექნებოდა თავდაცვის ყველა ის თანამედროვე საშუალება, ურომლისოდაც შეუძლებელია ქვეყნის სახელმწიფოებრივი დამოუკიდებლობა, ურომლისოდაც ქვეყანა ხდება გარეშე მტრების სამხედრო ოპერაციების ობიექტად. მაშინ ჩვენი მდგომარეობა ცოტად თუ ბევრად ანალოგიური იქნებოდა ახლანდელი ჩინეთის მდგომარეობისა, რომელსაც არა აქვს საკუთარი მძიმე მრეწველობა, არა აქვს თავისი სამხედრო მრეწველობა, და რომელსაც ახლა ჰკორტნის ყველა, ვისაც კი მოუსურვება.

ერთი სიტყვით, ამ შემთხვევაში ჩვენ გვექნებოდა სამხედრო ინტერვენცია, არა თავდაუსხმელობის პაქტები, არამედ ომი, ომი სახიფათო და სამკვდრო-სასიცოცხლო, ომი სისხლიანი და უთანასწორო, ვინაიდან ამ ომში ჩვენ თითქმის უიარაღონი ვიქნებოდით მტრების წინაშე, რომელთა განკარგულებაშიც არის თავდასხმის ყველა თანამედროვე საშუალება.

აი რა მიმართულებას იღებს საქმე, ამხანაგებო!

ცხადია, რომ სახელმწიფო ხელისუფლება, რომელიც პატივსა სცემს თავის თავს, პარტია, რომელიც პატივსა სცემს თავის თავს, ვერ დაადგებოდა ასეთ დამღუპველ თვალსაზრისს.

და სწორედ იმიტომ, რომ პარტიამ უარყო ასეთი ანტირევოლუციური თვალსაზრისი, — სწორედ ამიტომ მიაღწია მან გადამწყვეტ გამარჯვებას მრეწველობის ხაზით ხუთწლიანი გეგმის შესრულების საქმეში.

ხუთწლიანი გეგმის განხორციელებისა და სამრეწველო მშენებლობის დარგში გამარჯვების ორგანიზაციის დროს, პარტია ატარებდა მრეწველობის განვითარების უაღრესად სწრაფი ტემპების პოლიტიკას. პარტია თითქოს მიერეკებოდა ჩვენს ქვეყანას და აჩქარებდა მის სრბოლას წინ.

სწორად იქცეოდა თუ არა პარტია, როცა იგი უაღრესად სწრაფი ტემპების პოლიტიკას ატარებდა?

დიახ, უთუოდ სწორად იქცეოდა.

არ შეიძლება არ დააჩქარო იმ ქვეყნის წინსვლა, რომელიც ასი წლით ჩამორჩა და რომელსაც, მისი ჩამორჩენილობის გამო, სასიკვდილო საფრთხე მოელის. მხოლოდ ამგვარად შეიძლებოდა მიგვეცა ჩვენი ქვეყნისათვის ახალი ტექნიკის ბაზაზე სწრაფი ხელ-

ახალი შეიარაღებისა და, ბოლოს, ფართო გზაზე გამოსვლის შესაძლებლობა.

შემდეგ, ჩვენ არ შეგვეძლო გვცოდნოდა, თუ რა დღეს დაესხმოდნენ თავს იმპერიალისტები სსრ კავშირს და შეწყვეტდნენ ჩვენს მშენებლობას, ხოლო მათ რომ ყოველ წუთს შეეძლოთ თავდასხმა, ისარგებლებდნენ რა ჩვენი ქვეყნის ტექნიკურ-ეკონომიური სისუსტით, — ეს სავსებით უეჭველი იყო. ამიტომ პარტია იძულებული იყო სწრაფი ნაბიჯით წაეყვანა ჩვენი ქვეყანა, რომ არ დაეკარგა დრო, მთლიანად გამოეყენებინა შესვენება და მოესწრო ინდუსტრიალიზაციის საფუძვლების შექმნა სსრ კავშირში, რაც წარმოადგენს მისი ძლიერების ბაზას. პარტიას არ ჰქონდა ლოდინისა და მანევრირების საშუალება, და მას უნდა გაეტარებინა უაღრესად დაჩქარებული ტემპების პოლიტიკა.

დასასრულ, პარტიას რაც შეიძლება მოკლე ვადაში ბოლო უნდა მოეღო ჩვენი ქვეყნის სისუსტისათვის თავდაცვის დარგში. მომენტის პირობები, კაპიტალისტური ქვეყნების შეიარაღების ზრდა, განიარაღების იდეის ჩაშლა, საერთაშორისო ბურჟუაზიის სიძულვილი სსრ კავშირისადმი, — ყოველივე ეს აიძულებდა პარტიას დაეჩქარებინა ჩვენი ქვეყნის თავდაცვისუნარიანობის, მისი დამოუკიდებლობის საფუძვლის გაძლიერების საქმე.

მაგრამ ჰქონდა თუ არა პარტიას რეალური შესაძლებლობა — განეხორციელებინა უაღრესად დაჩქარებული ტემპების პოლიტიკა? დიახ, ჰქონდა. მას ჰქონდა ეს შესაძლებლობა არა მარტო იმიტომ, რომ მან მოასწრო თავის დროზე აემოძრავებინა ქვეყანა სწრაფი წინსვლისათვის, არამედ, უწინარეს ყოვლისა, იმიტომ, რომ ფართო ახალი მშენებლობის საქმეში მას შეეძლო დაყრდნობოდა ძველ ან განახლებულ ქარხნებსა და ფაბრიკებს, რომლებიც უკვე ათვისებული იყო მუშებისა და საინჟინერო-ტექნიკური პერსონალის მიერ და რომლებიც, ამის გამო, იძლეოდნენ საშუალებას გაგვეხორციელებინა განვითარების უაღრესად დაჩქარებული ტემპები.

აი რა საფუძველზე აღმოცენდა ჩვენში პირველი ხუთწლედის პერიოდში ახალი მშენებლობის სწრაფი აღმავლობა, გაშლილი მშენებლობის პათოსი, ახალშენებათა გმირები და დამკვრელები, განვითარების მძაფრი ტემპების პრაქტიკა.

შეიძლება თუ არა ითქვას, რომ მეორე ხუთწლედში მოგვიხდება უაღრესად დაჩქარებული ტემპების სწორედ ასეთივე პოლიტიკის გატარება?

არა, ამის თქმა არ შეიძლება.

ჯერ-ერთი, ხუთწლედის წარმატებით ჩატარების შედეგად, ჩვენ ძირითადად **უკვე შევასრულეთ** მისი მთავარი ამოცანა — ახალი თანამედროვე ტექნიკის ბაზის შექმნა მრეწველობისათვის, ტრანსპორტისათვის, სოფლის მეურნეობისათვის. ღირს თუ არა ამის შემდეგ, რომ წინანდებურად მივაქანებდეთ და ვერეკებოდეთ წინ ჩვენს ქვეყანას? ცხადია, ახლა ამის საჭიროება არ არის.

მეორეც, ხუთწლედის წარმატებით შესრულების შედეგად, ჩვენ **უკვე შევძელით** სათანადო სიმაღლეზე დაგვეყენებინა ჩვენი ქვეყნის თავდაცვისუნარიანობა. ღირს თუ არა ამის შემდეგ, რომ წინანდებურად მივაქანებდეთ და ვერეკებოდეთ წინ ჩვენს ქვეყანას? ცხადია, ახლა ამის საჭიროება არ არის.

დასასრულ, ხუთწლედის წარმატებით შესრულების შედეგად, ჩვენ შევძელით აგვეშენებინა ათობით და ასობით ახალი დიდი ქარხნები და კომბინატები, რომლებსაც აქვთ ახალი რთული ტექნიკა. ეს ნიშნავს იმას, რომ სამრეწველო პროდუქციის მოცულობის მხრივ მეორე ხუთწლედში ძირითად როლს უკვე ითამაშებენ არა ძველი ქარხნები, რომელთა ტექნიკა უკვე ათვისებულია, როგორც ეს იყო პირველი ხუთწლედის პერიოდში, არამედ ახალი ქარხნები, რომელთა ტექნიკა ჯერ კიდევ არ არის ათვისებული და რომელიც უნდა ავითვისოთ. მაგრამ ახალი საწარმოებისა და ახალი ტექნიკის ათვისება გაცილებით მეტ სიძნელეებს წარმოადგენს, ვიდრე ძველი ან განახლებული ქარხნებისა და ფაბრიკების გამოყენება, რომელთა ტექნიკა უკვე ათვისებულია. იგი მოითხოვს მეტ დროს იმისათვის, რომ ავამაღლოთ მუშებისა და საინჟინერო-ტექნიკური პერსონალის კვალიფიკაცია და შევიძინოთ ახალი ჩვევები ახალი ტექნიკის სრულად გამოყენებისათვის. ყოველივე ამის შემდეგ განა ცხადი არ არის, რომ, ძალიანაც რომ გვინდოდეს, ჩვენ ვერ განვახორციელებთ მეორე ხუთწლედის პერიოდში, განსაკუთრებით მეორე ხუთწლედის პირველ ორ-სამ წელიწადში, განვითარების უაღრესად დაჩქარებული ტემპების პოლიტიკას.

აი რატომ ვფიქრობ მე, რომ მეორე ხუთწლედისათვის ჩვენ მოგვიხდება სამრეწველო პროდუქციის ზრდის უფრო ნაკლებად სწრაფი ტემპების აღება. პირველი ხუთწლედის პერიოდში სამრეწველო პროდუქციის ყოველწლიური ზრდა საშუალოდ 22 პროცენტს შეადგენდა. მე ვფიქრობ, რომ მეორე ხუთწლედისათვის მოგვიხდება სამრეწველო პროდუქციის ყოველწლიური ზრდის საშუალოდ 13 — 14 პროცენტის აღება. სამრეწველო პროდუქციის ზრდის ასეთი ტემპი კაპიტალისტური ქვეყნებისათვის მიუწვდომელ იდეალს წარმოადგენს. და სამრეწველო პროდუქციის ზრდის

არა მარტო ასეთი ტემპი, — ყოველწლიური საშუალო ზრდის 5 პროცენტიც კი ახლა მიუწვდომელი იდეალია მათთვის. მაგრამ ამიტომაც არიან ისინი კაპიტალისტური ქვეყნები. სულ სხვაა საბჭოთა ქვეყანა მეურნეობის საბჭოთა სისტემით. ჩვენი მეურნეობის სისტემის დროს ჩვენ გვაქვს სრული შესაძლებლობა — განვახორციელოთ და კიდევაც უნდა განვახორციელოთ პროდუქციის ყოველწლიური ზრდა 13 — 14 პროცენტით, როგორც **მინიმუმი.**

პირველი ხუთწლედის პერიოდში ჩვენ შევძელით **ახალი მშენებლობის** ენთუზიაზმის, პათოსის შექმნა და გადამწყვეტ წარმატებებს მივაღწიეთ. ეს ძალიან კარგია. მაგრამ ახლა ეს არ კმარა. ახლა ეს საქმე უნდა შევავსოთ ახალი ქარხნებისა და ახალი ტექნიკის **ათვისების** ენთუზიაზმით, პათოსით, შრომის ნაყოფიერების სერიოზული ამაღლებით, თვითღირებულების სერიოზული შემცირებით.

ეს არის ახლა მთავარი.

ვინაიდან მხოლოდ ამ ბაზაზე შეგვიძლია მივაღწიოთ იმას, რომ, ვთქვათ, მეორე ხუთწლედის მეორე ნახევრისათვის ავიღოთ ახალი მძლავრი გაჭანება როგორც მშენებლობის დარგში, ისე სამრეწველო პროდუქციის ზრდის დარგში.

ბოლოს, რამდენიმე სიტყვა პროდუქციის ყოველწლიური ზრდის თვით ტემპებისა და პროცენტების შესახებ. ჩვენი სამრეწველო მუშაკები ნაკლებ ყურადღებას აქცევენ ამ საკითხს. ეს კი მეტად საინტერესო საკითხია. რა არის პროდუქციის ზრდის პროცენტები და, სახელდობრ, რა იფარება ზრდის თვითეულ პროცენტში? ავიღოთ, მაგალითად, 1925 წელი, აღდგენითი პერიოდი. პროდუქციის წლიური ზრდა მაშინ 66 პროცენტს აღწევდა. მრეწველობის საერთო პროდუქცია შეადგენდა 7 700 მილიონ მანეთს. ზრდის 66 პროცენტი მაშინ აბსოლუტურ ციფრებში 3 მილიარდზე მეტს შეადგენდა. მაშასადამე, ზრდის თვითეული პროცენტი მაშინ უდრიდა 45 მილიონ მანეთს. ავიღოთ ახლა 1928 წელი. მან მოგვცა პროდუქციის ზრდის 26 პროცენტი, ე. ი. პროცენტულად თითქმის სამჯერ ნაკლები, ვიდრე 1925 წელმა მოგვცა. მრეწველობის საერთო პროდუქცია მაშინ შეადგენდა 15 500 მილიონ მანეთს. მთელმა წლიურმა ზრდამ აბსოლუტურ ციფრებში შეადგინა 3 280 მილიონი მანეთი. მაშასადამე, ზრდის თვითეული პროცენტი მაშინ უდრიდა 126 მილიონ მანეთს, ე. ი. შეადგენდა თითქმის სამჯერ უფრო მეტ თანხას, ვიდრე 1925 წელს, როცა პროდუქცია 66 პროცენტით გაიზარდა. ბოლოს, ავიღოთ 1931 წელი. მან მოგვცა ზრდის 22 პროცენტი, ე. ი. სამჯერ უფრო ნაკლები, ვიდრე

1925 წელმა. მრეწველობის საერთო პროდუქცია მაშინ შეადგენდა 30 800 მილიონ მანეთს. მთელმა ზრდამ აბსოლუტურ ციფრებში მოგვცა 5 600 მილიონ მანეთზე მეტი. მაშასადამე, ზრდის თვითეული პროცენტი შეადგენდა 250 მილიონ მანეთზე მეტს, ე. ი. ექვსჯერ უფრო მეტს, ვიდრე 1925 წელს, როცა ჩვენ გვქონდა ზრდის 66 პროცენტი, და ორჯერ უფრო მეტს, ვიდრე 1928 წელს, როცა ჩვენ გვქონდა ზრდის 26 პროცენტზე ცოტა მეტი.

რას გვეუბნება ყოველივე ეს? იმას, რომ პროდუქციის ზრდის ტემპების შესწავლის დროს არ შეიძლება დავკმაყოფილდეთ ზრდის პროცენტების მხოლოდ საერთო ჯამის განხილვით, — საჭიროა ვიცოდეთ კიდევ, რა იფარება ზრდის თვითეულ პროცენტში და როგორია პროდუქციის წლიური ზრდის საერთო ჯამი. 1933 წლისათვის, მაგალითად, ჩვენ ვიღებთ ზრდის 16 პროცენტს, ე. ი. ოთხჯერ უფრო ნაკლებს, ვიდრე 1925 წელს. მაგრამ ეს კიდევ არ ნიშნავს, რომ პროდუქციის ზრდა ამ წლის განმავლობაში ასევე ოთხჯერ ნაკლები იქნება. პროდუქციის ზრდა 1925 წელს აბსოლუტურ ციფრებში შეადგენდა სამ მილიარდზე მეტს, ხოლო ზრდის თვითეული პროცენტი უდრიდა 45 მილიონ მანეთს. საფუძველი არა გვაქვს ეჭვი შევიტანოთ იმაში, რომ პროდუქციის ზრდა 1933 წელს აბსოლუტურ ციფრებში ზრდის 16-პროცენტიანი ნორმის დროს იქნება არა ნაკლებ ხუთი მილიარდი მანეთისა, ე. ი. თითქმის ორჯერ მეტი, ვიდრე 1925 წელს, ხოლო ზრდის თვითეული პროცენტი მიაღწევს, სულ ცოტა, 320 — 340 მილიონ მანეთს, ე. ი. შეადგენს, სულ ცოტა, შვიდჯერ უფრო მეტ თანხას, ვიდრე ზრდის თვითეული პროცენტი 1925 წელს.

აი რა მიმართულებას იღებს საქმე, ამხანაგებო, თუ კონკრეტულად განვიხილავთ ზრდის ტემპებისა და პროცენტების საკითხს.

ასეთია საქმის ვითარება მრეწველობის დარგში ხუთწლედის ოთხ წელიწადში განხორციელების შედეგების მხრივ.

IV

ხუთწლედის ოთხ წელიწადში შესრულების შედეგები სოფლის მეურნეობის დარგში

გადავიდეთ სოფლის მეურნეობის დარგში ხუთწლედის ოთხ წელიწადში განხორციელების შედეგების საკითხზე.

ხუთწლედი სოფლის მეურნეობის დარგში არის კოლექტივიზაციის ხუთწლედი. რას ემყარებოდა პარტია, როცა კოლექტივიზაციას ატარებდა?

პარტია ემყარებოდა იმას, რომ პროლეტარიატის დიქტატურის განმტკიცებისათვის და სოციალისტური საზოგადოების აშენებისათვის, ინდუსტრიალიზაციის გარდა, საჭიროა კიდევ წვრილი ინდივიდუალური გლეხური მეურნეობიდან გადასვლა ტრაქტორებითა და თანამედროვე სასოფლო-სამეურნეო მანქანებით მომარაგებულ მსხვილ კოლექტიურ სოფლის მეურნეობაზე, როგორც საბჭოთა ხელისუფლების ერთადერთ მტკიცე დასაყრდენზე სოფლად.

პარტია ემყარებოდა იმას, რომ უკოლექტივიზაციოდ შეუძლებელია ჩვენი ქვეყნის გამოყვანა სოციალიზმის ეკონომიური საძირკვლის აგების ფართო გზაზე, შეუძლებელია მრავალმილიონიანი მშრომელი გლეხობის ხსნა სიღატაკისა და უმეცრებისაგან.

ლენინი ამბობდა, რომ

«წვრილი მეურნეობით გაჭირვებას თავს ვერ დააღწევ» (იხ. ტ. XXIV, გვ. 540).

ლენინი ამბობდა, რომ

«თუ ჩვენ ძველებურად ვისხდებით წვრილ მეურნეობებში, თუნდაც თავისუფალ მოქალაქეებად თავისუფალ მიწაზე, სულ ერთია გარდუვალი დაღუპვა გვემუქრება» (იხ. ტ. XX, გვ. 417).

ლენინი ამბობდა, რომ

«მხოლოდ საერთო, არტელური, ამხანაგური შრომის დახმარებით შეგვიძლია გადმოვიდეთ იმ ჩიხიდან, რომელშიც იმპერიალისტურმა ომმა მოგვამწყვდია» (იხ. ტ. XXIV, გვ. 537).

ლენინი ამბობდა, რომ

«საჭიროა გადავიდეთ საერთო დამუშავებაზე მსხვილ სანიმუშო მეურნეობებში; უამისოდ თავს ვერ დავაღწევთ იმ ნგრევას, იმ პირდაპირ საშინელ მდგომარეობას, რომელშიც რუსეთი იმყოფება» (იხ. ტ. XX, გვ. 418).

ითვალისწინებდა რა ამას, ლენინი მივიდა შემდეგ ძირითად დასკვნამდე:

«მხოლოდ იმ შემთხვევაში, თუ შევძლებთ საქმით ვუჩვენოთ გლეხებს მიწის საზოგადოებრივი, კოლექტიური, ამხანაგური, არტელური დამუშავების უპირატესობანი, მხოლოდ მაშინ, თუ შევძლებთ დავეხმაროთ გლეხს, ამხანაგური, არტელური მეურნეობის შემწეობით, მხოლოდ მაშინ მუშათა კლასი, რომელსაც ხელში უპყრია სახელმწიფო ძალაუფლება, ნამდვილად დაუმტკიცებს გლეხს თავის სიმართლეს, ნამდვილად მიიმხრობს მტკიცედ და ჯეროვნად გლეხობის მრავალმილიონიან მასას» (იხ. ტ. XXIV, გვ. 579).

ლენინის ამ დებულებებით ხელმძღვანელობდა პარტია, როცა ახორციელებდა სოფლის მეურნეობის კოლექტივიზაციის პროგრამას, ხუთწლედის პროგრამას სოფლის მეურნეობის დარგში.

ამასთან დაკავშირებით ხუთწლედის ამოცანა სოფლის მეურნეობის ხაზით ის იყო, რომ დაქუცმაცებული და წვრილი ინდივიდუალური გლეხური მეურნეობანი, მოკლებულნი ტრაქტორებისა და თანამედროვე სასოფლო-სამეურნეო მანქანების გამოყენების საშუალებას, — გაგვეერთიანებინა მსხვილ კოლექტიურ მეურნეობებად, რომლებიც შეიარაღებული არიან უაღრესად განვითარებული სოფლის მეურნეობის ყველა თანამედროვე იარაღით, ხოლო თავისუფალ მიწებზე მოგვეწყო სანიმუშო სახელმწიფო მეურნეობანი, საბჭოთა მეურნეობანი.

ხუთწლედის ამოცანა სოფლის მეურნეობის ხაზით ის იყო, რომ სსრ კავშირი წვრილგლეხური და ჩამორჩენილი ქვეყნიდან გადაგვექცია კოლექტიური შრომის ბაზაზე მოწყობილი და მაქსიმალური საქონლიანობის მომცემი მსხვილი სოფლის მეურნეობის ქვეყნად.

რას მიაღწია პარტიამ, როდესაც იგი ახორციელებდა ხუთწლედის პროგრამას ოთხ წელიწადში სოფლის მეურნეობის ხაზით? შეასრულა მან ეს პროგრამა თუ კრახი განიცადა?

პარტიამ მიაღწია იმას, რომ რაღაც სამიოდე წლის განმავლობაში მან შესძლო მოეწყო 200 ათასზე მეტი კოლექტიური მეურნეობა და მარცვლეულისა და მეცხოველეობის დაახლოებით 5 ათასი საბჭოთა მეურნეობა, ამავე დროს 4 წლის განმავლობაში ნათესი ფართობი გაადიდა 21 მილიონი ჰექტარით.

პარტიამ მიაღწია იმას, რომ კოლმეურნეობები ახლა აერთიანებენ გლეხურ მეურნეობათა 60 პროცენტზე მეტს და მოიცავენ ყველა გლეხურ მეურნეობათა ფართობის 70 პროცენტზე მეტს, რაც ნიშნავს ხუთწლიანი გეგმის **შესრულებას სამჯერ გადაჭარბებით.**

პარტიამ მიაღწია იმას, რომ 500 — 600 მილიონი ფუთი სასაქონლო პურის ნაცვლად, რაც მზადდებოდა ინდივიდუალური გლეხური მეურნეობის ჭარბობის პერიოდში, მას ახლა შესაძლებლობა აქვს ყოველწლიურად დაამზადოს 1 200 — 1 400 მილიონი ფუთი მარცვლეული.

პარტიამ მიაღწია იმას, რომ კულაკობა, როგორც კლასი, განადგურებულია, თუმცა ჯერ კიდევ არ არის საბოლოოდ მოსპობილი; მშრომელი გლეხობა განთავისუფლებულია კულაკური კაბალისა და ექსპლოატაციისაგან, და საბჭოთა ძალაუფლებისათვის სოფლად შექმნილია მტკიცე ეკონომიური ბაზა, კოლექტიური მეურნეობის ბაზა.

პარტიამ მიაღწია იმას, რომ სსრ კავშირი წვრილი გლეხური მეურნეობის ქვეყნიდან უკვე გარდაქმნილია მსოფლიოში ყველაზე უფრო მსხვილი სოფლის მეურნეობის ქვეყნად.

ასეთია საერთოდ ხუთწლედის ოთხ წელიწადში შესრულების შედეგები სოფლის მეურნეობის ხაზით.

ახლა თვითონ განსაჯეთ: რა ფასი აქვს ყოველივე ამის შემდეგ ბურჟუაზიული პრესის ღაყბობას კოლექტივიზაციის «კრახზე», ხუთწლედის «ჩაშლაზე» სოფლის მეურნეობის დარგში.

ხოლო რანაირია სოფლის მეურნეობის მდგომარეობა **კაპიტალისტურ** ქვეყნებში, რომლებიც ამჟამად განიცდიან საშინელ სასოფლო-სამეურნეო კრიზისს?

აი ყველასათვის ცნობილი ოფიციალური მონაცემები.

სათესი ფართობი პურისმწარმოებელ ძირითად ქვეყნებში შემცირებულია 8 — 10 პროცენტით. ბამბის სათესი ფართობი ჩრდილოეთ ამერიკის შეერთებულ შტატებში შემცირებულია 15 პროცენტით, შაქრის ჭარხლის ფართობი გერმანიასა და ჩეხო-სლოვაკიაში — 22 — 30 პროცენტით, სელის ფართობი ლიტვასა და ლატვიაში — 25 — 30 პროცენტით.

ამერიკის სასოფლო-სამეურნეო დეპარტამენტის მონაცემებით სოფლის მეურნეობის საერთო პროდუქციის ღირებულება ჩრდილოეთ ამერიკის შეერთებულ შტატებში 11 მილიარდი დოლარიდან 1929 წელს **შემცირდა** 5 მილიარდ დოლარამდე 1932 წელს, ე. ი. 50 პროცენტზე უფრო მეტით. იქვე მარცვლეულის საერთო პროდუქციის ღირებულება 1 288 მილიონი დოლარიდან 1929 წელს **შემცირდა** 391 მილიონ დოლარამდე 1932 წელს, ე. ი. 68 პროცენტზე უფრო მეტით. იქვე ბამბის საერთო პროდუქციის ღირებულება 1 389 მილიონი დოლარიდან 1929 წელს **შემცირდა** 397 მილიონ დოლარამდე 1932 წელს, ე. ი. შემცირდა 70 პროცენტზე უფრო მეტით.

განა ყველა ეს ფაქტი არ მოწმობს სოფლის მეურნეობის საბჭოთა სისტემის უპირატესობას კაპიტალისტური სისტემის წინაშე? განა ეს ფაქტები არ მოწმობენ იმას, რომ კოლმეურნეობანი წარმოადგენენ მეურნეობის უფრო სიცოცხლისუნარიან ფორმას, ვიდრე ერთპიროვნული და კაპიტალისტური მეურნეობანი?

ამბობენ, რომ კოლმეურნეობანი და საბჭოთა მეურნეობანი არ არიან სავსებით რენტაბელურნი, რომ ისინი დიდძალ სახსრებს ითხოვენ, რომ ასეთ საწარმოთა არსებობას არავითარი აზრი არა აქვს, რომ უფრო მიზანშეწონილი იქნებოდა დაგვეშალა ისინი და მათგან დაგვეტოვებინა მხოლოდ რენტაბელურნი. მაგრამ ასე ლა-

პარაკი მხოლოდ იმ ადამიანებს შეუძლიათ, რომელთაც არაფერი გაეგებათ სახალხო მეურნეობის საკითხებში, ეკონომიკის საკითხებში. საფეიქრო საწარმოთა ნახევარზე მეტი რამდენიმე წლის წინათ არარენტაბელური იყო. ჩვენი ამხანაგების ერთი ნაწილი მაშინ გვირჩევდა დაგვეხურა ეს საწარმონი. რა დაგვემართებოდა, რომ დაგვეჯერებინა მათთვის? ჩვენ ჩავიდენდით უდიდეს დანაშაულს ქვეყნის წინაშე, მუშათა კლასის წინაშე, ვინაიდან ამით გავანადგურებდით ჩვენს მრეწველობას, რომელიც განვითარების გზაზე იდგა. როგორ მოვიქეცით მაშინ? ჩვენ დავიცადეთ ერთ წელზე ცოტა მეტი და მივაღწიეთ იმას, რომ მთელი საფეიქრო მრეწველობა რენტაბელური გახდა. ჩვენი ავტოქარხანა ქალაქ გორკიში? ისიც ხომ ჯერჯერობით რენტაბელური არ არის. ხომ არ გვიბრძანებთ დავხუროთ იგი? ან ჩვენი შავი მეტალურგია, რომელიც ჯერჯერობით აგრეთვე არარენტაბელურია? ხომ არ დავხუროთ იგი, ამხანაგებო? თუ ასე შევხედავთ რენტაბელობას, მაშინ ჩვენ ყოველმხრივ უნდა გაგვევითარებინა მრეწველობის მხოლოდ ზოგიერთი დარგი, რომელნიც ყველაზე მეტ რენტას იძლევიან, მაგალითად, — საშაქარლამო მრეწველობა, ფქვილის მრეწველობა, საპარფიუმერიო და სატრიკოტაჟო მრეწველობა, ბავშვთა სათამაშოების მრეწველობა და სხვ.. მე, რა თქმა უნდა, მრეწველობის ამ დარგების განვითარების წინააღმდეგი არა ვარ. პირიქით, ისინი უნდა განვითარდნენ, რადგან ეს დარგებიც საჭიროა მოსახლეობისათვის. მაგრამ, ჯერ-ერთი, ისინი ვერ განვითარდებიან მოწყობილობისა და სათბობის გარეშე, რომლებსაც მათ მძიმე ინდუსტრია აძლევს. მეორეც, შეუძლებელია მათზე ინდუსტრიალიზაციის დაყრდნობა. აი რაშია საქმე, ამხანაგებო.

რენტაბელობას არ უნდა ვუყურებდეთ ჩარჩულად, ახლანდელი წუთის თვალსაზრისით. რენტაბელობა უნდა ავიღოთ საერთო-სახალხო მეურნეობის თვალსაზრისით, რამდენიმე წლის ვარაუდით. მხოლოდ ასეთ თვალსაზრისს შეიძლება ეწოდოს ნამდვილი ლენინური, ნამდვილი მარქსისტული თვალსაზრისი. და ეს თვალსაზრისი სავალდებულოა არა მარტო მრეწველობის მიმართ, არამედ უფრო მეტად — კოლმეურნეობებისა და საბჭოთა მეურნეობების მიმართ. თქვენ მხოლოდ წარმოიდგინეთ: რაღაც სამიოდე წელიწადში ჩვენ შევქმენით 200 ათასზე მეტი კოლმეურნეობა და 5 ათასამდე საბჭოთა მეურნეობა, ე. ი. შევქმენით სრულიად ახალი მსხვილი საწარმონი, რომელთაც ისეთივე მნიშვნელობა აქვთ სოფლის მეურნეობისათვის, როგორიც აქვთ ქარხნებსა და ფაბრიკებს მრეწველობისათვის. დაასახელეთ ისეთი ქვეყანა, რომელმაც

შესძლო შეექმნა სამი წლის განმავლობაში არა 205 ათასი ახალი მსხვილი საწარმო, არამედ თუნდაც 25 ათასი ასეთი საწარმო. ვერ დაასახელებთ, ვინაიდან არ არის და არც ყოფილა ასეთი ქვეყანა. ჩვენ კი შევქმენით 205 ათასი ახალი საწარმო სოფლის მეურნეობაში. და აი, თურმე არიან ქვეყნად ისეთი ადამიანები, რომლებიც მოითხოვენ, რომ ეს საწარმონი ერთბაშად რენტაბელურნი გახდნენ, ხოლო თუ ისინი ერთბაშად ვერ გახდებიან რენტაბელურნი, დავანგრიოთ და დავშალოთ ისინი. განა ცხადი არ არის, რომ ჰეროსტრატეს დაფნის გვირგვინი ძილს უფრთხობს ამ ახირებულ ადამიანებს?

როცა ვლაპარაკობ კოლმეურნეობებისა და საბჭოთა მეურნეობების არარენტაბელობაზე, მე სრულიადაც არ მინდა ვთქვა, რომ ყველა ისინი არარენტაბელურია. სრულიადაც არა! ყველამ ვიცით, რომ უკვე ახლა არის მთელი რიგი დიდად რენტაბელური კოლმეურნეობანი და საბჭოთა მეურნეობანი. ჩვენ გვაქვს უკვე ახლა სავსებით რენტაბელური ათასობით კოლმეურნეობა და ათობით საბჭოთა მეურნეობა. ეს კოლმეურნეობანი და საბჭოთა მეურნეობანი წარმოადგენენ ჩვენი პარტიის სიამაყეს, საბჭოთა ხელისუფლების სიამაყეს. კოლმეურნეობანი და საბჭოთა მეურნეობანი, რა თქმა უნდა, ყველგან ერთნაირი როდი არიან. კოლმეურნეობებსა და საბჭოთა მეურნეობებს შორის მოიპოვებიან ძველი, ახალი და სავსებით ახალგაზრდა მეურნეობანი. ეს ჯერ კიდევ სუსტი, არა სავსებით ჩამოყალიბებული სამეურნეო ორგანიზმებია. ისინი თავიანთ ორგანიზაციულ მშენებლობაში დაახლოებით იმავე პერიოდს განიცდიან, როგორსაც განიცდიდნენ ჩვენი ქარხნები და ფაბრიკები 1920—21 წლებში. გასაგებია, რომ მათი უმრავლესობა ჯერ კიდევ ვერ იქნება რენტაბელური. მაგრამ ისინი რომ 2—3 წლის განმავლობაში ისევე გახდებიან რენტაბელურნი, როგორც რენტაბელურნი გახდნენ ჩვენი ფაბრიკები და ქარხნები 1921 წლის შემდეგ, — ამაში არავითარი ეჭვის შეტანა არ შეიძლება. უარის თქმა მათთვის დახმარების გაწევასა და ხელის შეწყობაზე იმ საბუთით, რომ დღეს ყველა ისინი არ არიან რენტაბელურნი, — ნიშნავს უდიდესი დანაშაულის ჩადენას მუშათა კლასისა და გლეხობის მიმართ. მხოლოდ ხალხის მტრებსა და კონტრრევოლუციონერებს შეუძლიათ დააყენონ საკითხი კოლმეურნეობებისა და საბჭოთა მეურნეობების ხელმეტობის შესახებ.

ახორციელებდა რა ხუთწლიან გეგმას სოფლის მეურნეობაში, პარტია დაჩქარებული ტემპებით ატარებდა კოლექტივიზაციას. სწორად იქცეოდა თუ არა პარტია, როცა ატარებდა კოლექტივიზა-

ციის დაჩქარებული ტემპების პოლიტიკას? დიახ, უთუოდ სწორად იქცეოდა, თუმცა ამ საქმეში ერთგვარ გატაცებასაც ჰქონდა ადგილი. პარტიას, რომელიც ატარებდა კულაკობის, როგორც კლასის, ლიკვიდაციის პოლიტიკას და ძირფესვიანად სპობდა კულაკურ ბუდეებს, არ შეეძლო შუა გზაზე შეჩერებულიყო, — მას ბოლომდე უნდა მიეყვანა ეს საქმე.

ეს — ერთი.

მეორეც, პარტიას, რომელსაც, ერთი მხრით, მოეპოვებოდა ტრაქტორები და სასოფლო-სამეურნეო მანქანები, და რომელიც, მეორე მხრით, სარგებლობდა მიწის კერძო საკუთრების არარსებობით (მიწის ნაციონალიზაცია!), ჰქონდა ყველა შესაძლებლობა— დაეჩქარებინა სოფლის მეურნეობის კოლექტივიზაცია. და მან მართლაც მიაღწია ამ დარგში უდიდეს წარმატებას, ვინაიდან სამჯერ გადაჭარბებით შეასრულა ხუთწლედის პროგრამა კოლექტივიზაციის ხაზით.

ნიშნავს თუ არა ეს იმას, რომ ჩვენ მეორე ხუთწლედის პერიოდშიც უნდა გავატაროთ კოლექტივიზაციის დაჩქარებული ტემპების პოლიტიკა? არა, არ ნიშნავს. საქმე ის არის, რომ ჩვენ ძირითადად უკვე **დავამთავრეთ** სსრ კავშირის მთავარი რაიონების კოლექტივიზაცია. მაშასადამე, ამ დარგში უფრო მეტი გავაკეთეთ, ვიდრე მოსალოდნელი იყო. და არა მარტო დავამთავრეთ ძირითადად კოლექტივიზაცია. ჩვენ მივაღწიეთ იმას, რომ გლეხობის უდიდესი უმრავლესობის შეგნებაში კოლმეურნეობანი გახდნენ მეურნეობის ყველაზე მისაღები ფორმა. ეს უდიდესი მიღწევაა, ამხანაგებო. ღირს თუ არა ამის შემდეგ სიფიცხე კოლექტივიზაციის სწრაფი ტემპების საკითხში? ცხადია, არა ღირს.

ახლა უკვე საკითხია არა კოლექტივიზაციის დაჩქარებულ ტემპებზე, და, მით უმეტეს, არა იმაზე — იყონ თუ არ იყონ კოლმეურნეობანი, — ეს საკითხი უკვე გადაჭრილია დადებითად. კოლმეურნეობანი შენარჩუნებული არიან, და გზა ძველი, ერთპიროვნული მეურნეობისაკენ საბოლოოდ დახურულია. ახლა ამოცანა ის არის, რომ **ორგანიზაციულად** განვამტკიცოთ კოლმეურნეობანი, გავაძევოთ იქიდან მავნებლური ელემენტები, შევარჩიოთ ნამდვილი, შემოწმებული ბოლშევიკური კადრები კოლმეურნეობებისათვის და გადავაქციოთ კოლმეურნეობანი ნამდვილად ბოლშევიკურ კოლმეურნეობებად.

ეს არის ახლა მთავარი.

ასეთია საქმის ვითარება სოფლის მეურნეობის დარგში ხუთწლედის ოთხ წელიწადში განხორციელების მხრივ.

V

ხუთწლედის ოთხ წელიწადში შესრულების შედეგები მუშათა და გლეხთა მატერიალური მდგომარეობის გაუმჯობესების დარგში

მე ზემოთ ვილაპარაკე მრეწველობისა და სოფლის მეურნეობის დარგში მიღწეულ წარმატებებზე, მრეწველობისა და სოფლის მეურნეობის აღმავლობაზე სსრ კავშირში. რა შედეგები მივიღეთ ამ წარმატებათაგან მუშათა და გლეხთა მატერიალური მდგომარეობის გაუმჯობესების თვალსაზრისით? რაში მდგომარეობს ჩვენი წარმატებების ძირითადი შედეგები მრეწველობისა და სოფლის მეურნეობის დარგში მშრომელთა მატერიალური მდგომარეობის ძირფესვიანად გაუმჯობესების თვალსაზრისით?

იგი მდგომარეობს, ჯერ-ერთი, **უმუშევრობის მოსპობაში** და ხვალინდელი დღისადმი რწმენის უქონლობის ლიკვიდაციაში მუშებს შორის.

მეორეც, იგი მდგომარეობს იმაში, რომ საკოლმეურნეო მშენებლობაში ჩაბმულია თითქმის მთელი ღარიბი გლეხობა, რომ ამ საფუძველზე ნიადაგი გამოეცალა გლეხობის დაყოფას კულაკებად და ღარიბ გლეხებად და რომ, **ამასთან დაკავშირებით, ბოლო მოეღო გაღატაკებას და პაუპერიზმს სოფლად.**

ეს, ამხანაგებო, უდიდესი მონაპოვარია, რომელზედაც არ შეუძლია ოცნება არც ერთ ბურჟუაზიულ სახელმწიფოს, რაგინდ «დემოკრატიულიც» უნდა იყოს იგი.

ჩვენში, სსრ კავშირში, მუშებმა უკვე დიდი ხანია დაივიწყეს უმუშევრობა. სამიოდე წლის წინათ ჩვენ გვყავდა ერთნახევარ მილიონამდე უმუშევარი. უკვე ორი წელიწადია, რაც მოვსპეთ უმუშევრობა. და ამ ხნის განმავლობაში მუშებმა უკვე დაივიწყეს უმუშევრობა, დაივიწყეს მისგან გამოწვეული ჩაგვრა, მისი საშინელებანი. შეხედეთ კაპიტალისტურ ქვეყნებს, რა საშინელებანი ხდება იქ უმუშევრობის ნიადაგზე. ამ ქვეყნებში ამჟამად 30 — 40 მილიონი უმუშევარი მაინც არის. რა ხალხია ეს? მათ შესახებ ჩვეულებრივ ამბობენ, რომ ეს «განწირული ხალხია».

ისინი ყოველდღე ცდილობენ მიიღონ სამუშაო, დაეძებენ სამუშაოს, მზად არიან დასთანხმდნენ მუშაობის თითქმის ყოველგვარ პირობებს, მაგრამ მათ არ ღებულობენ სამუშაოზე, რადგან ისინი «ზედმეტი» ხალხია. და ეს იმ დროს, როცა დიდძალი საქონელი და პროდუქტები იფლანგება ბედისაგან განებივრებული კაპიტალისტთა და მემამულეთა შვილების კაპრიზების დასაკმაყოფილებლად.

უმუშევრებს არ აძლევენ საჭმელს, რადგან მათ არ შეუძლიათ გადაიხადონ ამ საჭმლის ფასი, არ აძლევენ თავშესაფარს, რადგან მათ არ შეუძლიათ ბინის ქირის გადახდა. როგორ ან სად ცხოვრობენ ისინი? ისინი ცხოვრობენ ბატონის უბადრუკი ნასუფრალით, ქექავენ სანაგვე ყუთებს, სადაც პოულობენ საჭმლის დამპალ ნარჩენებს, ცხოვრობენ დიდი ქალაქების ჯურღმულებში, უფრო კი ქალაქგარეთ უმუშევრების მიერ ყუთის ფიცრებისა და ხის ქერქისაგან სახელდახელოდ აგებულ ქოხმახებში. ეს კიდევ ცოტაა. უმუშევრობისაგან იჩაგრებიან არა მარტო უმუშევრები. მისგან იჩაგრებიან აგრეთვე მუშები, რომლებსაც სამუშაო აქვთ. იჩაგრებიან იმიტომ, რომ უამრავი უმუშევრის არსებობა მათთვის ქმნის მერყევ მდგომარეობას წარმოებაში, ხვალინდელი დღისადმი რწმენის უქონლობას. დღეს ისინი მუშაობენ საწარმოში, მაგრამ დარწმუნებული არ არიან, რომ ხვალ, გამოღვიძებისთანავე, არ გაიგებენ, რომ დათხოვნილი არიან სამუშაოდან.

ხუთწლედის ოთხ წელიწადში განხორციელების ერთ-ერთ ძირითად მონაპოვარს წარმოადგენს ის, რომ ჩვენ მოვსპეთ უმუშევრობა და მის საშინელებათაგან ვიხსენით სსრ კავშირის მუშები.

იგივე უნდა ითქვას გლეხების შესახებ. მათაც დაავიწყდათ გლეხობის დაყოფა კულაკებად და ღარიბ გლეხებად, ღარიბი გლეხობის ექსპლოატაცია კულაკების მხრივ, გაღატაკება, რომელიც ყოველ წელს მათხოვრად ხდიდა ასიათასობით და მილიონობით ღარიბ გლეხებს. სამი-ოთხი წლის წინათ ჩვენს გლეხობაში ღარიბი გლეხი იყო მთელი გლეხური მოსახლეობის სულ ცოტა 30 პროცენტი. ეს შეადგენდა ათ მილიონზე მეტ ადამიანს. ხოლო უფრო ადრე, ოქტომბრის რევოლუციამდე, ღარიბი გლეხები შეადგენდნენ გლეხური მოსახლეობის სულ ცოტა 60 პროცენტს. ვინ არიან ღარიბი გლეხები? ეს ისეთი ადამიანებია, რომლებსაც მეურნეობისათვის ჩვეულებრივ არ ჰყოფნიდათ ან თესლი, ან ცხენი, ან იარაღები, ან არ ჰყოფნიდათ ყველა ეს, ერთად აღებული. ღარიბი გლეხები — ეს ისეთი ადამიანებია, რომელნიც ნახევრად-მშიერნი ცხოვრობდნენ და, როგორც წესი, იმყოფებოდნენ კულაკების კაბალაში, ხოლო ძველ დროს — როგორც კულაკების, ისე მემამულეების კაბალაში. სულ ცოტა ხნის წინათ მილიონ-ნახევარი ან შეიძლება მთელი ორი მილიონი ღარიბი გლეხი ყოველწლიურად მიდიოდა საშოვარზე სამხრეთში — ჩრდილოეთ კავკასიაში და უკრაინაში, კულაკებთან ქირაზე სამუშაოდ, ხოლო უფრო წინათ — კულაკებთან და მემამულეებთან. უფრო მეტი რაოდენობით აწყდებოდნენ ისინი ყოველწლიურად ქარხნების ჰიშკრებს, ავსებდნენ რა უმუშევართა რიგებს. და

არა მარტო ღარიბი გლეხები იმყოფებოდნენ ასეთ არასახარბიელო მდგომარეობაში. საშუალო გლეხების თითქმის ნახევარი ისეთსავე გაჭირვებასა და შევიწროებას განიცდიდა, როგორც ღარიბი გლეხები. ყველაფერი ეს უკვე დაივიწყეს გლეხებმა.

რა მისცა ხუთწლედის ოთხ წელიწადში განხორციელებამ ღარიბ გლეხებს და საშუალო გლეხთა დაბალ ფენებს? მან ძირი გამოუთხარა კულაკობას და დაამარცხა იგი, როგორც კლასი, გაათავისუფლა რა ღარიბი გლეხები და საშუალო გლეხთა ნახევარი კულაკური კაბალისაგან. მან ჩააბა ისინი კოლმეურნეობებში და შეუქმნა მათ მტკიცე მდგომარეობა. ამით მან მოსპო შესაძლებლობა გლეხობის დაყოფისა ფენებად: ექსპლოატატორებად — კულაკებად და ექსპლოატირებულებად — ღარიბ გლეხებად. ღარიბი გლეხობა და საშუალო გლეხთა დაბალი ფენები მან კოლმეურნეობებში ჩააყენა უზრუნველყოფილი ხალხის მდგომარეობაში და მოსპო ამით გლეხობის გაღატაკებისა და გაჩანაგების პროცესი. ახლა ჩვენში უკვე აღარ არის ისეთი შემთხვევები, რომ მილიონობით გლეხები ყოველ წელს ტოვებდნენ თავის ადგილს და საშოვარზე მიდიოდნენ შორეულ მხარეებში. გლეხი რომ სამუშაოზე გაიყვანო სადმე, მისი საკუთარი კოლმეურნეობის გარეთ, ამისათვის ახლა საჭიროა ხელშეკრულება დასდო კოლმეურნეობასთან და, გარდა ამისა, უზრუნველყო კოლმეურნე უფასო მგზავრობით რკინიგზაზე. ახლა ჩვენში უკვე აღარ არის ისეთი შემთხვევები, რომ ასიათასობით და მილიონობით გლეხები ღატაკდებოდნენ და ატუზული იყვნენ ფაბრიკებისა და ქარხნების კარებთან. ეს იყო, მაგრამ დიდი ხანია მოისპო. ამჟამად გლეხი უზრუნველყოფილი მეურნეა და წევრია კოლმეურნეობისა, რომელსაც თავის განკარგულებაში აქვს ტრაქტორები, სასოფლო-სამეურნეო მანქანები, სათესლე ფონდები, სამარაგო ფონდები და სხვ. და სხვ.

აი რა მისცა ხუთწლედმა ღარიბ გლეხობას და საშუალო გლეხების ქვედა ფენებს.

აი რა არის ხუთწლედის ძირითად მონაპოვართა დედაარსი მუშათა და გლეხთა მატერიალური მდგომარეობის გაუმჯობესების დარგში.

ამ ძირითად მონაპოვართა შედეგად მუშათა და გლეხთა მატერიალური მდგომარეობის გაუმჯობესების ხაზით პირველი ხუთწლედის მანძილზე ჩვენ გვაქვს:

ა) მსხვილი მრეწველობის მუშათა და მოსამსახურეთა რიცხვის **ერთიორად** ზრდა 1928 წელთან შედარებით, რაც იძლევა ხუთწლიანი გეგმის 57 პროცენტით გადაჭარბებით შესრულებას;

ბ) სახალხო შემოსავლის ზრდა, — მაშასადამე, მუშათა და გლეხთა შემოსავლის ზრდა, — რომელმაც 1932 წელს 45,1 მილიარდ მანეთს მიაღწია, რაც იძლევა 85 პროცენტით მატებას 1928 წელთან შედარებით;

გ) მსხვილი მრეწველობის მუშათა და მოსამსახურეთა საშუალო წლიური ხელფასის ზრდა, 1928 წელთან შედარებით, 67 პროცენტით, რაც იძლევა ხუთწლედის 18 პროცენტით გადაჭარბებით შესრულებას;

დ) სოციალური დაზღვევის ფონდის ზრდა, 1928 წელთან შედარებით, 292 პროცენტით (4 120 მილიონი მანეთი 1932 წელს, ნაცვლად 1 050 მილიონი მანეთისა 1928 წელს), რაც იძლევა ხუთწლიანი გეგმის 111 პროცენტით გადაჭარბებით შესრულებას;

ე) საზოგადოებრივი კვების ზრდა მრეწველობის გადამწყვეტი დარგების მუშების 70 პროცენტისათვის მომსახურების გაწევით, რაც იძლევა ხუთწლედის 6-ჯერ გადაჭარბებით შესრულებას.

რასაკვირველია, ჩვენ ჯერ კიდევ ვერ მივაღწიეთ იმას, რომ სავსებით უზრუნველვყოთ მუშათა და გლეხთა მატერიალური მოთხოვნილებანი. და არა გვგონია, რომ ამას მივაღწიოთ უახლოეს წლებში. მაგრამ ჩვენ უეჭველად მივაღწიეთ იმას, რომ მუშათა და გლეხთა მატერიალური მდგომარეობა ჩვენში წლიდან წლამდე უმჯობესდება. ამაში ეჭვის შეტანა შეუძლიათ მხოლოდ საბჭოთა ხელისუფლების დაუძინებელ მტრებს ან, შეიძლება, ბურჟუაზიული პრესის ზოგიერთ წარმომადგენელს, მათ შორის ამ პრესის კორესპონდენტების ერთ ნაწილს მოსკოვში, რომელთაც ხალხთა ეკონომიკასა და მშრომელთა მდგომარეობაში იმდენივე გაეგებათ, რამდენიც, ვთქვათ, აბისინიის მეფეს უმაღლეს მათემატიკაში.

ხოლო როგორია მუშათა და გლეხთა მდგომარეობა კაპიტალისტურ ქვეყნებში?

აი ოფიციალური მონაცემები.

უმუშევართა რიცხვი კაპიტალისტურ ქვეყნებში კატასტროფულად გაიზარდა. ჩრდილოეთ ამერიკის შეერთებულ შტატებში ოფიციალური ცნობებით მარტო დამმუშავებელ მრეწველობაში დაბანდებული მუშების რიცხვი 1928 წლის 8,5 მილიონი კაციდან შემცირდა 5,5 მილიონამდე 1932 წელს, ამერიკის შრომის ფედერაციის ცნობებით კი უმუშევართა რიცხვი ჩრდილოეთ ამერიკის შეერთებული შტატების მთელ მრეწველობაში 1932 წლის დამლევს 11 მილიონ კაცს აღწევს. ინგლისში უმუშევართა რიცხვი, ოფიციალური სტატისტიკის მონაცემებით, 1928 წლის 1 290 ათასიდან გაიზარდა 2,8 მილიონ კაცამდე 1932 წელს. გერმანიაში,

ოფიციალური ცნობების მიხედვით, უმუშევართა რიცხვი 1928 წლის 1 376 ათასიდან გაიზარდა 5,5 მილიონამდე 1932 წელს. ასეთივე სურათს ვხედავთ ყველა კაპიტალისტურ ქვეყანაში, ამასთან ოფიციალური სტატისტიკა, როგორც მიღებულია, ამცირებს ცნობებს უმუშევართა შესახებ, რომელთა რაოდენობა კაპიტალისტურ ქვეყნებში 35-დან 40 მილიონ კაცამდე ქანაობს.

სისტემატურად ტარდება მუშათა ხელფასის შემცირება. ოფიციალური ცნობებით, ჩრდილოეთ ამერიკის შეერთებულ შტატებში საშუალო თვიური ხელფასის შემცირებამ, 1928 წლის დონესთან შედარებით, მიაღწია 35 პროცენტს, ინგლისში იმავე ხნის განმავლობაში — 15 პროცენტს, ხოლო გერმანიაში — 50 პროცენტსაც კი. ამერიკის შრომის ფედერაციის გამოანგარიშებით, ამერიკელმა მუშებმა ხელფასის შემცირების შედეგად 1930/31 წელს დაკარგეს 35 მილიარდ დოლარზე მეტი.

საგრძნობლად შემცირდა ინგლისისა და გერმანიის მუშების ისედაც უმნიშვნელო დასაზღვევი ფონდი. ჩრდილოეთ ამერიკის შეერთებულ შტატებსა და საფრანგეთში სრულიად არ არის ან თითქმის არ არის უმუშევართა დაზღვევის რაიმე ფორმები, რის გამო კოლოსალურად იზრდება უსახლკარო მუშებისა და უპატრონო ბავშვების რიცხვი, განსაკუთრებით ჩრდილოეთ ამერიკის შეერთებულ შტატებში.

უკეთესად არ არის საქმე გლეხთა მასების მდგომარეობის მხრივ კაპიტალისტურ ქვეყნებში, სადაც სასოფლო-სამეურნეო კრიზისი ძირფესვიანად არყევს გლეხურ მეურნეობას და ქუჩაში ჰყრის მრავალ მილიონ გაღატაკებულ გლეხსა და ფერმერს.

ასეთია ხუთწლედის ოთხ წელიწადში შესრულების შედეგები სსრ კავშირის მშრომელთა მატერიალური მდგომარეობის გაუმჯობესების დარგში.

VI

ხუთწლედის ოთხ წელიწადში შესრულების შედეგები ქალაქსა და სოფელს შორის საქონელბრუნვის დარგში

ახლა გადავიდეთ ქალაქსა და სოფელს შორის საქონელბრუნვის ზრდის დარგში ხუთწლედის ოთხ წელიწადში შესრულების შედეგების საკითხზე.

მრეწველობისა და სოფლის მეურნეობის პროდუქციის უდიდეს ზრდას, გარდამეტი საქონლის ზრდას როგორც მრეწველობაში, ისე სოფლის მეურნეობაში, დასასრულ, მუშებისა და გლეხების მოთხოვნილებათა ზრდას, — ყოველივე ამას არ შეეძლო არ გამოეწვია

და ნამდვილადაც გამოიწვია ქალაქსა და სოფელს შორის საქონელბრუნვის გამოცოცხლება და გაფართოება.

საწარმოო კავშირი ქალაქსა და სოფელს შორის არის კავშირის ძირითადი ფორმა. მაგრამ მარტო საწარმოო კავშირი საკმაო არ არის. იგი უნდა შევავსოთ სასაქონლო კავშირით იმისათვის, რომ კავშირი ქალაქსა და სოფელს შორის მტკიცე და განუწყვეტელი გახდეს. ამის მიღწევა შეიძლება მხოლოდ საბჭოთა ვაჭრობის გაშლის გზით. სწორი არ იქნებოდა გვეფიქრა, რომ საბჭოთა ვაჭრობის გაშლა შესაძლებელია რომელიმე ერთი არხის მეშვეობით, მაგალითად, კოოპერაციის მეშვეობით. საბჭოთა ვაჭრობის გასაშლელად საჭიროა გამოვიყენოთ ყველა არხი: კოოპერაციული ქსელიც, სახელმწიფო-სავაჭრო ქსელიც, საკოლმეურნეო ვაჭრობაც.

ზოგიერთი ამხანაგი ფიქრობს, რომ საბჭოთა ვაჭრობის გაშლა, განსაკუთრებით კი საკოლმეურნეო ვაჭრობის გაშლა, არის დაბრუნება ახალი ეკონომიური პოლიტიკის პირველი სტადიისაკენ. ეს სრულიადაც არ არის სწორი.

საბჭოთა ვაჭრობასა, მასთან ერთად საკოლმეურნეო ვაჭრობასა, და ახალი ეკონომიური პოლიტიკის პირველი სტადიის ვაჭრობას შორის ძირფესვიანი განსხვავება არსებობს.

ახალი ეკონომიური პოლიტიკის პირველ სტადიაზე ჩვენ ვუშვებდით კაპიტალიზმის გამოცოცხლებას, ვუშვებდით კერძო საქონელბრუნვას, ვუშვებდით კერძო ვაჭრების, კაპიტალისტების, სპეკულანტების «საქმიანობას».

ეს იყო ცოტად თუ ბევრად თავისუფალი ვაჭრობა, მხოლოდ შეზღუდული სახელმწიფოს მომწესრიგებელი როლით. მაშინ კერძო-კაპიტალისტურ სექტორს საკმაოდ დიდი ადგილი ეჭირა ჩვენი ქვეყნის საქონელბრუნვაში. აღარას ვამბობ იმაზე, რომ მაშინ ჩვენ არ გვქონდა არც ისეთი განვითარებული მრეწველობა, როგორც ახლა, არც კოლმეურნეობები, არც საბჭოთა მეურნეობები, რომლებიც გეგმის მიხედვით მუშაობენ და სახელმწიფოს აძლევენ სასოფლო-სამეურნეო პროდუქტებისა და საქალაქო ნაწარმის უდიდეს რეზერვებს.

შეიძლება თუ არა იმის თქმა, რომ ჩვენ ახლა ასეთივე მდგომარეობა გვაქვს? რასაკვირველია, ამის თქმა არ შეიძლება.

ჯერ-ერთი, არ შეიძლება ერთმანეთს მივუთანაბროთ საბჭოთა ვაჭრობა და ახალი ეკონომიური პოლიტიკის პირველი სტადიის ვაჭრობა, თუმცა ამ უკანასკნელს აწესრიგებდა სახელმწიფო. თუ ახალი ეკონომიური პოლიტიკის პირველი სტადიის ვაჭრობა უშვებდა კაპიტალიზმის გამოცოცხლებას და კერძო-კაპიტალისტური სექტორის მოქმედებას საქონელბრუნვაში, საბჭოთა ვაჭრობა უარ-

ყოფს როგორც ერთს, ისე მეორეს. რა არის საბჭოთა ვაჭრობა? საბჭოთა ვაჭრობა არის ვაჭრობა გარეშე კაპიტალისტებისა — დიდი და პატარა კაპიტალისტებისა, ვაჭრობა გარეშე სპეკულანტებისა — დიდი და პატარა სპეკულანტებისა. ეს განსაკუთრებული სახის ვაჭრობაა, რომელსაც დღემდე არ იცნობდა ისტორია და რომელიც შემოღებული გვაქვს მხოლოდ ჩვენ, ბოლშევიკებს, საბჭოთა განვითარების პირობებში.

მეორეც, ახლა ჩვენ გვაქვს საკმაოდ განვითარებული სახელმწიფო მრეწველობა და კოლმეურნეობებისა და საბჭოთა მეურნეობების მთელი სისტემა, რომლებიც უზრუნველყოფენ სახელმწიფოსათვის სასოფლო-სამეურნეო და სამრეწველო საქონლის უდიდეს რეზერვებს საბჭოთა ვაჭრობის გასაშლელად. ეს არ იყო და არც შეიძლებოდა ყოფილიყო ახალი ეკონომიური პოლიტიკის პირველი სტადიის პირობებში.

მესამეც, ჩვენ მივაღწიეთ იმას, რომ უკანასკნელი პერიოდის განმავლობაში სრულიად განვდევნეთ საქონელბრუნვიდან კერძო ჩარჩები, ვაჭრები, ყოველგვარი შუამავლები. რა თქმა უნდა, ეს არ გამორიცხავს იმას, რომ, ატავიზმის კანონის ძალით, შეიძლება საქონელბრუნვაში კვლავ გაჩნდნენ კერძო ვაჭრები და სპეკულანტები, რომლებიც ამისათვის გამოიყენებენ მათთვის ყველაზე უფრო მოხერხებულ ასპარეზს, სახელდობრ — საკოლმეურნეო ვაჭრობას. უფრო მეტიც, თვითონ კოლმეურნენი ზოგჯერ მზად არიან გასწირონ სპეკულაცია, რაც მათ, რა თქმა უნდა, სასახელო საქმედ ვერ ჩაეთვლებათ. მაგრამ ამ არაჯანსაღ მოვლენათა წინააღმდეგ ჩვენ გვაქვს საბჭოთა ხელისუფლების მიერ ამ ცოტა ხნის წინათ გამოცემული კანონი სპეკულაციის აღკვეთისა და სპეკულანტების დასჯის ზომების შესახებ. თქვენ, რა თქმა უნდა, იცით, რომ ამ კანონს არ ახასიათებს განსაკუთრებული ლმობიერება. თქვენ, რა თქმა უნდა, გესმით, რომ ასეთი კანონი არ ყოფილა და არც შეიძლებოდა ყოფილიყო ახალი ეკონომიური პოლიტიკის პირველი სტადიის პირობებში.

თქვენ ხედავთ, რომ ყოველივე ამის შემდეგ ლაპარაკი ახალი ეკონომიური პოლიტიკის პირველი სტადიის ვაჭრობისაკენ დაბრუნების შესახებ — ნიშნავს: არაფერი, სრულიად არაფერი გესმოდეს ჩვენს საბჭოთა ეკონომიკაში.

ჩვენ გვეუბნებიან, რომ შეუძლებელია ვაჭრობის გაშლა, თუნდაც ის საბჭოთა ვაჭრობა იყოს, ჯანსაღი ფულადი მეურნეობისა და ჯანსაღი ვალუტის უქონლად, რომ, უწინარეს ყოვლისა, საჭიროა ვუწამლოთ ფულად მეურნეობას და ჩვენს საბჭოთა ვალუტას, რო-

მელიც ვითომ არავითარ ღირებულებას არ წარმოადგენს. ასე გვეუბნებიან ჩვენ კაპიტალისტური ქვეყნების ეკონომისტები. მე ვფიქრობ, რომ ამ პატივცემულ ეკონომისტებს იმაზე მეტი არ გაეგებაო პოლიტიკურ ეკონომიაში, ვიდრე, ვთქვათ, კენტერბერის არქიეპისკოპოსს ანტირელიგიურ პროპაგანდაში. როგორ შეიძლება იმის მტკიცება, რომ ჩვენი საბჭოთა ვალუტა არავითარ ღირებულებას არ წარმოადგენს? განა ფაქტი არ არის, რომ ამ ვალუტით ვაშენებდით მაგნიტომშენს, დნეპრმშენს, კუზნეცკმშენს, სტალინგრადისა და ხარკოვის სატრაქტორო ქარხნებს, გორკისა და მოსკოვის საავტომობილო ქარხნებს, ასეულ ათას კოლმეურნეობებს და ათასეულ საბჭოთა მეურნეობებს? ხომ არ ფიქრობენ ეს ვაჟბატონები, რომ ყველა ეს საწარმო აშენებულია ჩალით ან თიხით, და არა ნამდვილი მასალით, რომელსაც განსაზღვრული ღირებულება აქვს? რით არის უზრუნველყოფილი საბჭოთა ვალუტის სიმტკიცე, თუ, რა თქმა უნდა, მხედველობაში მივიღებთ მოწესრიგებულ ბაზარს, რომელსაც გადამწყვეტი მნიშვნელობა აქვს ჩვენი ქვეყნის საქონელბრუნვაში, და არა მოუწესრიგებელ ბაზარს, რომელსაც მხოლოდ დაქვემდებარებული მნიშვნელობა აქვს? რა თქმა უნდა, არა მარტო ოქროს მარაგით. საბჭოთა ვალუტის სიმტკიცე უზრუნველყოფილია, უწინარეს ყოვლისა, სახელმწიფოს ხელში არსებული საქონლის მასის დიდძალი რაოდენობით, რომელიც მტკიცე ფასებით შედის საქონელბრუნვაში. რომელ ეკონომისტს შეუძლია უარყოს, რომ ასეთი უზრუნველყოფა, რომელიც მხოლოდ სსრ კავშირში არის, წარმოადგენს ვალუტის სიმტკიცის უფრო რეალურ უზრუნველყოფას, ვიდრე ოქროს რაიმე მარაგი? მიხვდებიან თუ არა როდისმე კაპიტალისტური ქვეყნების ეკონომისტები, რომ ისინი საბოლოოდ დაიბნენ ოქროს მარაგის, როგორც ვალუტის სიმტკიცის ერთადერთი უზრუნველმყოფელი საშუალების, თეორიაში?

ასე დგას საკითხები, რომლებიც დაკავშირებულია საბჭოთა ვაჭრობის გაშლასთან.

რას მივაღწიეთ ჩვენ ხუთწლედის განხორციელების შედეგად საბჭოთა ვაჭრობის გაშლის დარგში?

ხუთწლედის შედეგად ჩვენ გვაქვს:

ა) მსუბუქი მრეწველობის პროდუქციის გადიდება, რამაც მიაღწია 187 პროცენტს, 1928 წელთან შედარებით;

ბ) საცალო კოოპერაციულ-სახელმწიფო საქონელბრუნვის ზრდა, რაც ამჟამად შეადგენს 39,6 მილიარდ მანეთს 1932 წლის ფასებში, ე. ი. საქონლის მასის გადიდება საცალო ვაჭრობაში 175 პროცენტამდე, 1928 წელთან შედარებით;

გ) სახელმწიფო-კოოპერაციული სავაჭრო ქსელის ზრდა 158 ათასი დუქნით და მაღაზიით, 1929 წელთან შედარებით;

დ) საკოლმეურნეო ვაჭრობისა და ცალკეული სახელმწიფო და კოოპერაციული ორგანიზაციების სასოფლო-სამეურნეო დამზადებათა სულ უფრო და უფრო გაშლა.

ასეთია ფაქტები.

სულ სხვა სურათს წარმოადგენს საქონელბრუნვის მდგომარეობა **კაპიტალისტური** ქვეყნების შიგნით, სადაც კრიზისმა გამოიწვია ვაჭრობის კატასტროფული შემცირება, საწარმოთა მასობრივად დახურვა და წვრილი და საშუალო ვაჭრების განადგურება, მსხვილი სავაჭრო ფირმების გაკოტრება და სავაჭრო საწარმოებში საქონლის დაგროვება მშრომელი მასების მყიდველობითი უნარის სულ უფრო და უფრო დაცემის დროს.

ასეთია ხუთწლედის ოთხ წელიწადში განხორციელების შედეგები საქონელბრუნვის განვითარების ხაზით.

VII

ხუთწლედის ოთხ წელიწადში შესრულების შედეგები მტრული კლასების ნაშთებთან ბრძოლის დარგში

მრეწველობის, სოფლის მეურნეობისა და ვაჭრობის დარგში ხუთწლიანი გეგმის განხორციელების შედეგად ჩვენ დავამკვიდრეთ სახალხო მეურნეობის ყველა სფეროში სოციალიზმის პრინციპი და განვდევნეთ იქიდან კაპიტალისტური ელემენტები.

რა უნდა გამოეწვია ამას კაპიტალისტური ელემენტების მიმართ და რა გამოიწვია ამან ნამდვილად?

ამან გამოიწვია ის, რომ კალაპოტიდან ამოვარდნილი აღმოჩნდნენ მომაკვდავი კლასების უკანასკნელი ნაშთები: მრეწველები და მათი ავანჩავანნი, ვაჭრები და მათი დამქაშები, ყოფილი აზნაურები და ხუცები, კულაკები და მათი დამქაშები, ყოფილი თეთრი ოფიცრები და ურიადნიკები, ყოფილი პოლიციელები და ჟანდარმები, შოვინისტური ყაიდის სხვადასხვაგვარი ბურჟუაზიული ინტელიგენტები და ყველა დანარჩენი ანტისაბჭოთა ელემენტები.

ეს ყოფილი ადამიანები, რომლებიც ამოვარდნენ კალაპოტიდან და გაიფანტნენ მთელ სსრ კავშირში, მოედვნენ ჩვენს ქარხნებსა და ფაბრიკებს, ჩვენს დაწესებულებებსა და სავაჭრო ორგანიზაციებს, რკინიგზისა და წყლის ტრანსპორტის საწარმოებს და უმთავრესად — კოლმეურნეობებსა და საბჭოთა მეურნეობებს. ისინი დაიქსაქსნენ და მიიმალნენ იქ, ჩამოიცვეს «მუშებისა» და «გლეხების» ნიღაბი, ამასთან ზოგიერთი მათგანი პარტიაშიც კი შეძვრა.

რა მიიტანეს მათ იქ? რა თქმა უნდა, საბჭოთა ხელისუფლებისადმი სიძულვილის გრძნობა, მეურნეობის, ყოფაცხოვრებისა და კულტურის ახალი ფორმებისადმი მოსისხლე მტრობის გრძნობა.

ამ ვაჟბატონებს უკვე აღარ ძალუძთ პირდაპირი იერიში მიიტანონ საბჭოთა ხელისუფლებაზე. ისინი და მათი კლასები წინათ რამდენჯერმე გადმოვიდნენ ასეთ იერიშზე, მაგრამ დამარცხდნენ და გაიფანტნენ. ამიტომ ერთადერთი, რაც მათ დარჩენიათ, — ეს არის გაუფუჭონ საქმე და ავნონ მუშებს, კოლმეურნეებს, საბჭოთა ხელისუფლებას, პარტიას. და ისინიც აფუჭებენ საქმეს რითაც შეუძლიათ, მოქმედებენ მიპარვით. ცეცხლს უკიდებენ საწყობებს და ამტვრევენ მანქანებს. აწყობენ საბოტაჟს. აწყობენ მავნებლობას კოლმეურნეობებში, საბჭოთა მეურნეობებში, ამასთან ზოგიერთნი მათგანი, რომელთა შორის პროფესორებიც არიან, თავიანთ მავნებლურ სწრაფვაში იქამდე მიდიან, რომ კოლმეურნეობებსა და საბჭოთა მეურნეობებში პირუტყვს უცრიან შავ ჭირს, ციმბირის წყლულს, ხელს უწყობენ მენინგიტის გავრცელებას ცხენებს შორის და სხვ.

მაგრამ მთავარი ეს როდია. მთავარი ამ ყოფილი ადამიანების «მოღვაწეობაში» ის არის, რომ ისინი აწყობენ სახელმწიფო ქონების, კოოპერაციული ქონების, საკოლმეურნეო საკუთრების მასობრივ ქურდობასა და მტაცებლობას. ქურდობა და მტაცებლობა ფაბრიკებსა და ქარხნებში, ქურდობა და მტაცებლობა რკინიგზის ტვირთისა, ქურდობა და მტაცებლობა საწყობებსა და სავაჭრო საწარმოებში, — მეტადრე ქურდობა და მტაცებლობა საბჭოთა მეურნეობებსა და კოლმეურნეობებში, — ასეთია ამ ყოფილი ადამიანების «მოღვაწეობის» ძირითადი ფორმა. ისინი თითქოს კლასობრივი ინსტინქტით გრძნობენ, რომ საბჭოთა მეურნეობის საფუძველს წარმოადგენს საზოგადოებრივი საკუთრება, რომ სწორედ ამ საფუძვლის შერყევაა საჭირო იმისათვის, რომ საბჭოთა ხელისუფლებას საქმე გაუფუჭდეს, — და ისინი მართლაც ცდილობენ შეარყიონ საზოგადოებრივი საკუთრება მასობრივი ქურდობისა და მტაცებლობის მოწყობის გზით.

მტაცებლობის მოსაწყობად ისინი იყენებენ კოლმეურნეთა, გუშინდელ ერთპიროვნულ მეურნეთა, ახლა კი კოლმეურნეობების წევრთა კერძო-მესაკუთრულ ჩვეულებსა და გადმონაშთებს. თქვენ, როგორც მარქსისტებმა, უნდა იცოდეთ, რომ ადამიანთა შეგნება თავის განვითარებაში ჩამორჩება მათს ფაქტიურ მდგომარეობას. კოლმეურნეები მდგომარეობით უკვე ერთპიროვნული მეურნეები კი არ არიან, არამედ კოლექტივისტები, მაგრამ მათ ჯერჯერობით ძველი, კერძო-მესაკუთრული შეგნება აქვთ. და აი, ყოფილი ადა-

მიანები ექსპლოატატორულ კლასთა რიგებიდან იყენებენ კოლმეურნეთა კერძო-მესაკუთრულ ჩვეულებებს, რათა მოაწყონ საზოგადოებრივი ქონების მტაცებლობა და მით შეარყიონ საბჭოთა წყობილების საფუძველი — საზოგადოებრივი საკუთრება.

ბევრი ჩვენი ამხანაგი უდარდელად უყურებს ასეთ მოვლენას, მათ არ ესმით მასობრივი ქურდობისა და მტაცებლობის ფაქტების აზრი და მნიშვნელობა. ისინი, როგორც ბრმები, გვერდს უვლიან ამ ფაქტებს და ფიქრობენ, რომ «აქ არაფერი განსაკუთრებული არ არის». მაგრამ ისინი, ეს ამხანაგები, დიდად ცდებიან. ჩვენი წყობილების საფუძველს წარმოადგენს საზოგადოებრივი საკუთრება, ისე როგორც კაპიტალიზმის საფუძველს — კერძო საკუთრება. თუ კაპიტალისტებმა კერძო საკუთრება გამოაცხადეს წმიდათა-წმიდად და ხელშეუხებლად, მიაღწიეს რა თავის დროზე კაპიტალისტური წყობილების განმტკიცებას, ჩვენ, კომუნისტებმა, მით უფრო უნდა გამოვაცხადოთ საზოგადოებრივი საკუთრება წმიდათა-წმიდად და ხელშეუხებლად, რათა ამ გზით განვამტკიცოთ მეურნეობის ახალი სოციალისტური ფორმები წარმოებისა და ვაჭრობის ყველა დარგში. საზოგადოებრივი საკუთრების, — სულ ერთია, იქნება ეს სახელმწიფოებრივი საკუთრება თუ კოოპერაციული ან საკოლმეურნეო საკუთრება, — ქურდობისა და მტაცებლობის დაშვება და ასეთ კონტრრევოლუციურ უმსგავსობათა უყურადღებოდ დატოვება — ნიშნავს ხელი შეუწყო საბჭოთა წყობილების ძირის გამოთხრას, იმ წყობილებისა, რომელიც ემყარება საზოგადოებრივ საკუთრებას, როგორც თავის ბაზას. ამ თვალსაზრისიდან გამოდიოდა ჩვენი საბჭოთა მთავრობა, როცა მან ამას წინათ გამოსცა კანონი საზოგადოებრივი საკუთრების დაცვის შესახებ. ეს კანონი არის რევოლუციური კანონიერების საფუძველი ამჟამად. ხოლო მისი უმკაცრესად გატარება ცხოვრებაში — თვითეული კომუნისტის, თვითეული მუშისა და კოლმეურნის უპირველეს მოვალეობას წარმოადგენს.

ამბობენ, რომ ჩვენი დროის რევოლუციური კანონიერება არაფრით არ განირჩევა ახალი ეკონომიური პოლიტიკის პირველი პერიოდის რევოლუციური კანონიერებისაგან, რომ ჩვენი დროის რევოლუციური კანონიერება არის დაბრუნება ახალი ეკონომიური პოლიტიკის პირველი პერიოდის რევოლუციური კანონიერებისაკენ. ეს სრულიად არ არის სწორი. ახალი ეკონომიური პოლიტიკის პირველი პერიოდის რევოლუციური კანონიერება თავისი მახვილით მიმართული იყო, უმთავრესად, სამხედრო კომუნიზმის უკიდურესობათა წინააღმდეგ, «უკანონო» კონფისკაციებისა და გადასახადების წინააღმდეგ. იგი კერძო მეპატრონისათვის, ერთპიროვნული მეურნისათვის, კაპიტალისტისათვის უზრუნველყოფდა მათი ქონების

დაცვას იმ პირობით, თუ ისინი ზედმიწევნით შეასრულებდნენ საბჭოთა კანონებს. სულ სხვანაირად არის რევოლუციური კანონიერების საქმე ჩვენს დროში. ჩვენი დროის რევოლუციური კანონიერება თავისი მახვილით მიმართულია არა სამხედრო კომუნიზმის უკიდურესობათა წინააღმდეგ, რომელნიც უკვე დიდი ხანია არ არსებობენ ბუნებაში, არამედ ქურდებისა და მავნებლების წინააღმდეგ საზოგადოებრივ მეურნეობაში, ხულიგნებისა და საზოგადოებრივი საკუთრების მტაცებლების წინააღმდეგ. მაშასადამე, რევოლუციური კანონიერების ძირითადი საზრუნავი ჩვენს დროში არის საზოგადოებრივი საკუთრების დაცვა და არა სხვა რამ.

აი ამიტომ ბრძოლა საზოგადოებრივი საკუთრების დაცვისათვის, ბრძოლა ყველა ღონისძიებითა და საშუალებით, როგორსაც კი გვაძლევენ საბჭოთა ხელისუფლების კანონები, — პარტიის ერთერთ ძირითად ამოცანას წარმოადგენს.

პროლეტარიატის მაგარი და მძლავრი დიქტატურა, — აი რა გვესაჭიროება ახლა იმისათვის, რომ გავაცამტვეროთ მომაკვდავი კლასების უკანასკნელი ნაშთები და მოვსპოთ მათი ქურდული მახინაციები.

ზოგიერთმა ამხანაგმა თეზისი კლასების მოსპობის, უკლასო საზოგადოების შექმნისა და სახელმწიფოს კვდომის შესახებ გაიგო, როგორც სიზარმაცისა და უდარდელობის გამართლება, როგორც კლასობრივი ბრძოლის ქრობისა და სახელმწიფო ძალაუფლების შესუსტების კონტრრევოლუციური თეორიის გამართლება. ზედმეტია იმაზე ლაპარაკი, რომ ასეთ ადამიანებს არ შეუძლიათ რაიმე საერთო ჰქონდეთ ჩვენს პარტიასთან. ესენი არიან გადაგვარებულნი, ან ორგულნი, რომლებიც უნდა გავაძევოთ პარტიიდან. კლასების მოსპობის მიღწევა შეიძლება არა კლასობრივი ბრძოლის ქრობით, არამედ მისი გაძლიერებით. სახელმწიფოს კვდომას მოგვიტანს არა სახელმწიფო ძალაუფლების შესუსტება, არამედ მისი მაქსიმალური გაძლიერება, რაც საჭიროა იმისათვის, რომ ბოლომდე გავანადგუროთ მომაკვდავი კლასების ნაშთები და მოვაწყოთ თავდაცვა კაპიტალისტური გარემოცვის წინააღმდეგ, რომელიც ჯერ კიდევ არ არის მოსპობილი და არც მალე მოისპობა.

ხუთწლედის განხორციელების შედეგად ჩვენ მივაღწიეთ იმას, რომ საბოლოოდ განვდევნეთ მტრული კლასების უკანასკნელი ნაშთები მათი საწარმოო პოზიციებიდან, გავანადგურეთ კულაკობა და მოვამზადეთ ნიადაგი მისი მოსპობისათვის. ასეთია ხუთწლედის შედეგი ბურჟუაზიის უკანასკნელ რაზმებთან ბრძოლის დარგში. მაგრამ ეს ცოტაა. ამოცანა ისაა, რომ ეს ყოფილი ადამიანები განვდევ-

ნოთ ჩვენივე საკუთარი საწარმოებიდან და დაწესებულებებიდან და საბოლოოდ დავუკარგოთ ზიანის მოყენების უნარი.

არ შეიძლება ითქვას, რომ ამ ყოფილ ადამიანებს შეეძლოთ რისიმე შეცვლა თავიანთი მავნებლური და ქურდული მახინაციებით სსრ კავშირის ახლანდელ მდგომარეობაში. ისინი მეტად სუსტნი და უძლურნი არიან იმისათვის, რომ წინააღუდგნენ საბჭოთა ხელისუფლების ღონისძიებებს. მაგრამ, თუ ჩვენი ამხანაგები არ შეიარაღდებიან რევოლუციური სიფხიზლით და არ განდევნიან პრაქტიკიდან ობივატელურ-უდარდელ დამოკიდებულებას საზოგადოებრივი საკუთრების ქურდობისა და მტაცებლობის ფაქტებისადმი, ყოფილ ადამიანებს შეუძლიათ ბევრი სისაძაგლის ჩადენა.

მხედველობაში უნდა ვიქონიოთ, რომ საბჭოთა სახელმწიფოს ძლიერების ზრდა გააძლიერებს მომაკვდავი კლასების უკანასკნელი ნაშთების წინააღმდეგობას. სწორედ იმიტომ, რომ ისინი კვდებიან და სულს ღაფავენ, ისინი თავდასხმების ერთი ფორმიდან გადავლენ თავდასხმების სხვა, უფრო მწვავე ფორმაზე, მიმართავენ მოსახლეობის ჩამორჩენილ ფენებს და დარაზმავენ მათ საბჭოთა ხელისუფლების წინააღმდეგ. არ არის ისეთი სისაძაგლე და ცილისწამება, რომელიც ამ ყოფილმა ადამიანებმა არ მიაწერონ საბჭოთა ხელისუფლებას და რომლის გარშემოც არ შეეცადონ ჩამორჩენილი ელემენტების მობილიზაციას. ამ ნიადაგზე შეიძლება გამოცოცხლდნენ და ამოძრავდნენ ძველი კონტრრევოლუციური პარტიების — ესერების, მენშევიკების, ცენტრისა და განაპირა მხარეების ბურჟუაზიული ნაციონალისტების დამარცხებული ჯგუფები, შეიძლება გამოცოცხლდნენ და ამოძრავდნენ კონტრრევოლუციური ოპოზიციური ელემენტების ნაშთები ტროცკისტებისა და მემარჯვენე უკლონისტების წრიდან. ეს, რა თქმა უნდა, საშიში არ არის. მაგრამ ყოველივე ეს მხედველობაში უნდა ვიქონიოთ, თუ გვსურს ამ ელემენტებს ბოლო მოვუღოთ სწრაფად და რაიმე საგრძნობი მსხვერპლის გარეშე.

აი რატომ წარმოადგენს რევოლუციური სიფხიზლე სწორედ იმ თვისებას, რაც განსაკუთრებით საჭიროა ახლა ბოლშევიკებისათვის.

VIII

საერთო დასკვნები

ასეთია ხუთწლიანი გეგმის განხორციელების ძირითადი შედეგები მრეწველობისა და სოფლის მეურნეობის დარგში, მშრომელთა ყოფაცხოვრების გაუმჯობესებისა და საქონელბრუნვის განვითარების დარგში, საბჭოთა ხელისუფლების განმტკიცებისა და მო-

მაკვდავ კლასთა ნარჩენებისა და გადმონაშთების წინააღმდეგ კლასობრივი ბრძოლის გაშლის დარგში.

ასეთია საბჭოთა ხელისუფლების წარმატებანი და მონაპოვარნი უკანასკნელი ოთხი წლის განმავლობაში.

შეცდომა იქნებოდა გვეფიქრა ამ წარმატებათა საფუძველზე, რომ ჩვენში ყველაფერი რიგზეა. რა თქმა უნდა, ჩვენში ჯერ კიდევ ყველაფერი რიგზე როდია. ნაკლი და შეცდომები ჩვენს მუშაობაში საკმაოდ მოგვეპოვება. უყაირათობა და უთავბოლობა ჯერ კიდევ არის ჩვენს პრაქტიკაში. მე, სამწუხაროდ, არ შემიძლია ახლა შევჩერდე ნაკლოვანებებსა და შეცდომებზე, რადგან ჩემთვის დავალებული შემაჯამებელი მოხსენების ფარგლები ამისათვის გასაქანს არ იძლევა. მაგრამ ახლა საქმე ამაში როდია. საქმე იმაშია, რომ, მიუხედავად ნაკლოვანებებისა და შეცდომებისა, რომელთა არსებობას არც ერთი ჩვენთაგანი არ უარყოფს, ჩვენ მივაღწიეთ ისეთ სერიოზულ წარმატებებს, რომელნიც იწვევენ აღტაცებას მთელი მსოფლიოს მუშათა კლასში, ჩვენ მივაღწიეთ ისეთ გამარჯვებას, რომელსაც ჭეშმარიტად მსოფლიო-ისტორიული მნიშვნელობა აქვს.

რას შეეძლო ეთამაშნა და ნამდვილად რამ ითამაშა მთავარი როლი იმაში, რომ, შეცდომებისა და ნაკლთა მიუხედავად, პარტიამ მაინც მიაღწია გადამწყვეტ წარმატებებს ხუთწლიანი გეგმის ოთხ წელიწადში განხორციელების მხრივ?

სად არის ის ძირითადი ძალები, რომლებმაც, მიუხედავად ყველაფრისა, უზრუნველყვეს ეს ჩვენი ისტორიული გამარჯვება?

ეს არის, პირველ ყოვლისა, აქტივობა და თავდადება, ენთუზიაზმი და ინიციატივა მუშათა და კოლმეურნეთა მილიონიანი მასებისა, რომლებმაც, საინჟინერო-ტექნიკურ ძალებთან ერთად, განავითარეს კოლოსალური ენერგია სოციალისტური შეჯიბრებისა და დამკვრელობის გასაშლელად. ეჭვი არაა, რომ ამ გარემოების გარეშე ჩვენ ვერ მივაღწევდით მიზანს, ერთ ნაბიჯსაც ვერ გადავდგამდით წინ.

მეორეც, ეს არის მტკიცე ხელმძღვანელობა პარტიისა და მთავრობის მხრით, რომელნიც მოუწოდებდნენ მასებს წინ და სძლევდნენ ყველა და ყოველგვარ სიძნელეს მიზნისაკენ მიმავალ გზაზე.

ბოლოს, ეს არის განსაკუთრებული ღირსებანი და უპირატესობანი მეურნეობის საბჭოთა სისტემისა, რომელიც შეიცავს ყველა და ყოველგვარი სიძნელის გადასალახავად საჭირო კოლოსალურ შესაძლებლობებს.

ასეთია სამი ძირითადი ძალა, რომელმაც განსაზღვრა სსრ კავშირის ისტორიული გამარჯვება.

საერთო დასკვნები:

1. ხუთწლედის შედეგებმა გააცამტვერეს ბურჟუაზიულ და სოციალ-დემოკრატიულ მოღვაწეთა მტკიცება იმის შესახებ, რომ ხუთწლიანი გეგმა არის ფანტაზია, ბოდვა, განუხორციელებელი ოცნება. ხუთწლედის შედეგებმა ცხადყვეს, რომ ხუთწლიანი გეგმა უკვე განხორციელდა.

2. ხუთწლედის შედეგებმა დაამსხვრიეს ცნობილი ბურჟუაზიული «სიმბოლო სარწმუნოებისა» იმის შესახებ, რომ მუშათა კლასს არ შეუძლია ახლის შენება, რომ მას შეუძლია მხოლოდ ძველის დანგრევა. ხუთწლედის შედეგებმა ცხადყვეს, რომ მუშათა კლასს შეუძლია ახლის ისევე კარგად შენება, როგორც ძველის ნგრევა.

3. ხუთწლედის შედეგებმა დაამსხვრიეს სოციალ-დემოკრატების თეზისი იმის შესახებ, რომ შეუძლებელია სოციალიზმის აშენება ერთ, ცალკე აღებულ ქვეყანაში. ხუთწლედის შედეგებმა ცხადყვეს, რომ სავსებით შესაძლებელია სოციალისტური საზოგადოების აშენება ერთ ქვეყანაში, ვინაიდან ასეთი საზოგადოების ეკონომიური საძირკველი უკვე აშენებულია სსრ კავშირში.

4. ხუთწლედის შედეგებმა გააცამტვერეს ბურჟუაზიული ეკონომისტების მტკიცება იმის შესახებ, რომ მეურნეობის კაპიტალისტური სისტემა წარმოადგენს საუკეთესო სისტემას, რომ მეურნეობის ყოველგვარი სხვა სისტემა არ არის მტკიცე, და მას არ შეუძლია დაიჭიროს გამოცდა ეკონომიური განვითარების სიძნელეთა წინაშე. ხუთწლედის შედეგებმა ცხადყვეს, რომ მეურნეობის კაპიტალისტური სისტემა უნიადაგოა და არამტკიცე, რომ იგი უკვე სულს ღაფავს და მან თავისი ადგილი უნდა დაუთმოს მეურნეობის მეორე, უმაღლეს, საბჭოთა, სოციალისტურ სისტემას, რომ მეურნეობის ერთადერთი სისტემა, რომელსაც კრიზისებისა არ ეშინია და შეუძლია გადალახოს კაპიტალიზმისათვის გადაუჭრელი სიძნელენი, — ეს არის მეურნეობის საბჭოთა სისტემა.

5. ბოლოს, ხუთწლედის შედეგებმა ცხადყვეს, რომ პარტია უძლეველია, თუ მან იცის, საით წარმართოს საქმე, და თუ მას სიძნელეებისა არ ეშინია.

(მჭუხარე, ხანგრძლივი ტაში, რომელიც ოვაციად იქცევა; დარბაზი ფეხზე ამდგარი მიესალმება ამხანაგ სტალინს).